

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Robert Babnik - Kristl

Spopad kolonialne armade in odporniške vojske:

Dien Bien Fu

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Robert Babnik - Kristl

Mentor: Doc. dr. Damijan Guštin

Spopad kolonialne armade in odporniške vojske:

Dien Bien Fu

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

Zahvaljujem se vsem, ki ste mi stali ob strani pri pisanju diplome, še posebej pa staršem in partnerici Nataliji.

SPOPAD KOLONIALNE ARMADE IN ODPORNIŠKE VOJSKE: DIEN BIEN FU

Z vzponom nacionalističnih gibanj je prišlo do zahtev po samostojnosti Vietnama, ki so svoj razcvet doživela po predaji Japoncev v Vietnamu. Takrat je bila tudi razglašena neodvisnost Vietnama, vendar so se Francozi po koncu 2. svetovne vojne vrnili v svojo kolonijo. Pogajanja med Francozi in Vietminhom so bila neuspešna, zato je prišlo do prve indokinske vojne. Z bazo v Dien Bien Fuju je Navarre nameraval zapreti pot vietminskim enotam v Laos. Z operacijo Castor so Francozi zavzeli Dien Bien Fu in pričeli z izgradnjo utrjene baze. Za oskrbovanje baze je bilo letališče ključnega pomena, saj je bila to edina vez z zunanjim svetom. Ker je kazalo, da imajo Francozi namen ostati v Dien Bien Fuju, je Giap reagiral in tja poslal velik del svojih sil in obkolil francosko bazo. Obe strani sta še pospešili vkopavanje svojih sil in priprave na spopad. Napad se je pričel 13. marca 1954 in Francozi so hitro izgubili zunanja tri oporišča (Beatrice, Gabrielle in Anne Marie). Vietminh je uporabil taktiko masovnih pehotnih napadov z artilerijsko pripravo. Zaradi velikih izgub pa je Giap spremenil svojo taktiko in prešel na rovovsko bojevanje in osamitev posameznih francoskih obrambnih točk. Postopoma je zmanjševal francosko ozemlje in na koncu zavzel celotno bazo.

Ključne besede: Dien Bien Fu, Vietnam, prva indokinska vojna.

CLASH BETWEEN COLONIAL AND REBEL ARMY: DIEN BIEN PHU

Nationalist independence movements were at its highest after Japanese surrender in Vietnam. There were growing demands for independence of Vietnam. After Japanese surrender Vietnam declared its independence, but the French returned to its former colony after World War 2. Negotiations about independence between French and Vietminh failed and the first Indochina war started. Navarre wanted to block Vietminh advance to Laos with base in Dien Bien Phu. With operation Castor French seized Dien Bien Phu and started with building fortified base there. Airfield was vital for the base resupply, because it provided the only link with outside world. Giap sent to Dien Bien Phu the bulk of his forces, because he thought the French will stay there. Both sides were frantically digging in and preparing for the upcoming battle. The attack began on 13th march 1954 and French quickly lost the outer three strongholds (Beatrice, Gabrielle and Anne Marie). Vietminh tactics were massed infantry attacks with artillery preparation. Giap changed his tactics because of great losses in his manpower and used trench warfare to isolate French defense positions. This tactics paid off and Giap gradually reduced French territory and conquered the whole French base in the end.

Keywords: Dien Bien Phu, Vietnam, first Indochina war.

KAZALO

1	Uvod.....	7
2	Metodološki okvir diplomskega dela	7
2.1	Opredelitev predmeta proučevanja	7
2.2	Cilji proučevanja.....	8
2.3	Hipoteze.....	8
2.4	Uporabljena metodologija	8
2.5	Opredelitev temeljnih pojmov	9
3	Francoska Indokina	10
3.1	Francoska kolonizacija Vietnama.....	12
3.2	Prva indokinska vojna	14
3.3	Ljudska armada.....	15
3.4	Giapova strategija	17
4	Navarre in njegov načrt	19
4.1	Navarrova misija.....	19
4.2	Navarrovo načrt	20
4.3	Načrtovanje zavzetja Dien Bien Fuja	22
5	Dien Bien Fu	24
5.1	Operacija Castor	24
5.2	Nastanek utrjene baze (base aero-terrestre).....	27
5.3	Artilerija in težko orožje.....	32
5.4	Logistika	34
5.5	Napad.....	39
5.5.1	Pripravljalna faza.....	40
5.5.2	Prva faza napada.....	40
5.5.3	Zatišje	43
5.5.4	Druga faza napada	44

5.5.5	Druga faza napada s spremenjeno taktiko	46
5.5.6	Tretja faza napada	48
6	Zaključek	49
7	Literatura	54

KAZALO SLIK

Slika 3.1:	Zemljevid Francoske Indokine	11
Slika 5.1:	Zemljevid območij izkrcaja in premiki enot v operaciji Castor.....	26
Slika 5.2:	Zemljevid centralnega kompleksa	29
Slika 5.3:	Zemljevid Dien Bien Fuja in zunanja oporišča.....	31
Slika 5.4:	Potek oskrbovalnih poti v Vietnamu.....	35
Slika 5.5:	Zemljevid oskrbovalnih poti in francoskega bombardiranja	37

1 Uvod

Prva indokinska vojna se je začela 19. decembra 1946 in je trajala do 1. avgusta 1954, v njej pa so se borile sile, ki so bile profrancosko usmerjene – ter seveda sami Francozi. Na drugi strani pa so bili Vietnamci, katere je vodil Ho Ši Minh. Na začetku vojne so bile vietminske sile maloštevilne in dokaj slabo oborožene, proti koncu vojne pa se je njihova oborožitev izboljšala; pridobili pa so tudi dragocene bojne izkušnje. Na začetku so se vietminske sile posluževale gverilske taktike, proti koncu vojne pa so izoblikovali redno vojsko, ki je bila organizirana v divizije. Vrhunec te vojne je bila bitka pri Dien Bien Fuju, ki je hkrati pomenila tudi konec francoske nadvlade na azijskem kontinentu.

Navarre je z bazo v Dien Bien Fuju prvotno nameraval preprečiti vietminski vdor v Laos, vendar je kasneje nalogo spremenil. Tako je glavna naloga baze postala zadrževanje glavnine vietminskih enot v okolici Dien Bien Fuja in v primeru napada na bazo uničenje teh enot. Tako sta se obe strani pripravljali na spopad, ki je sledil. Francozi so utrjevali svoje obrambne položaje, Vietminci pa so se tudi vkopavali in pripravljali mrežo rovdov za lažji napad na francosko bazo. Ko je prišlo do spopada so se pokazale vse francoske pomanjkljivosti, ki so bile posledica podcenjevanja sovražnika. Giapu je s preudarno taktiko uspelo postopoma zavzeti celotno francosko bazo.

S francoskim porazom v Dien Bien Fuju so na Ženevski konferenci podpisali premirje med vpletenimi stranmi in se dogovorili za začasno delitev države na severni (komunistični Vietnam) in južni (prozahodno usmerjeni Vietnam) del po 17. vzporedniku. Po dogovoru naj bi prišlo do volitev, ki bi združile državo pod enotnim političnim sistemom, za katerega bi se odločilo ljudstvo. Vendar do volitev nikoli ni prišlo, kar pa je spet vodilo v nov konflikt.

2 Metodološki okvir diplomskega dela

2.1 Opredelitev predmeta proučevanja

Cilj diplomske naloge je predstaviti in analizirati spopad pri Dien Bien Fuju. V nalogi bom predstavil ključne politične in vojaške dogodke, ki so pripeljali do končnega spopada, ter kako so le-ti vplivali na sam spopad. V nalogi se bom osredotočil na strateške, taktične in operativne odločitve obeh strani ter jih analiziral.

2.2 Cilji proučevanja

V uvodnem delu naloge sem na kratko opisal nastanek Francoske Indokine in nastanek Vietminha. Predstavil sem tudi začetna leta indokinske vojne in pomembnejše dogodke, ki so vplivali na sam potek vojne. V nadaljevanju sem opisal organizacijo vietminske vojske in Giapovo strategijo za leto 1953/54. V naslednjem poglavju sem se dotaknil Navarrovega načrta in njegovega načrtovanja zavzetja Dien Bien Fuja. V osrednjem poglavju pa sem predstavil nastanek francoske baze v Dien Bien Fuju, logistične probleme obeh strani in sam potek bitke. V zaključnem delu naloge pa sem verificiral postavljene hipoteze in izpostavil razloge za francoski poraz.

2.3 Hipoteze

H1: Vietminh je zmagal v tej odporniški vojni zaradi jasno določenih političnih ciljev ter pravih strateških, operativnih in taktičnih odločitev.

H2: Francozi so bili poraženi zaradi slabe javne podpore vojni, podcenjevanja sovražnika in notranje nestabilnosti Francije (šibke vlade).

H3: Giap je premagal Francoze, ker mu je uspelo preoblikovati gverilsko vojsko v redno vojsko.

H4: Eden izmed glavnih razlogov za francoski poraz v Dien Bien Fuju je bil neuspeh njihove logistične operacije pri oskrbi oporišča in neuspešnost pri oviranju vietminskega logističnega napora.

2.4 Uporabljen metodologija

Pri analizi spopada pri Dien Bien Fuju sem kot temeljno metodo preučevanja uporabil analizo pisnih virov. Temelj za mojo analizo so bile različne knjige, članki, zborniki in viri, ki so dosegljivi v knjižnicah in na spletu. Pri proučevanju problematike pa sem uporabil naslednje raziskovalne metode: z deskriptivno metodo sem opisal in pojasnil temeljne pojme, ki so uporabljeni v diplomski nalogi; s historiografsko metodo sem po analizi virov opisal potek pomembnih dogodkov pred, med in po obleganju Dien Bien Fuja, kot tudi sam potek boja. Z

analitično-sintetično metodo pa sem analiziral okoliščine, ki so vodile do francoskega poraza med obleganjem Dien Bien Fuja.

2.5 Opredelitev temeljnih pojmov

Beseda taktika izvira iz grške besede taktos in pomeni razvrstitev ali razporejanje. Ta pomen izvira iz razporeditve grških enot na bojišču (grška falanga), sedaj pa poleg razporeditve enot na bojišču pomeni tudi priprave na bitko, razporeditev sil, povezovanje različnih enot in orožij, ter postopkov med samim bojevanjem. Na bojevanje vplivajo kakovost oboroženih sil, fizični pogoji kjer poteka bojevanje (okolje) in vodenje samega bojevanja (Dupuy in drugi 1993, 2657).

Taktiko sta Gažević in Radojević (1975, 612) opredelila kot: "Taktika je teorija in praksa pripravljanja, zavarovanja in vodenja bojnega delovanja, boja in drugih oblik aktivnosti enot zvrsti, rodov in služb - v vseh pogojih in situacijah na kopnem, morju in zraku. V najširšem smislu je taktika skupek postopkov, načinov in sredstev, ki se uporabijo za doseg zastavljenih rezultatov." Tradicionalno se taktika deli na splošno taktiko, taktiko zvrsti, taktiko rodov in taktiko služb. Poznamo pa tudi več drugih delitev, kjer se za princip klasifikacije na primer vzame prostor, kjer poteka bojevanje (pomorska taktika). Za klasifikacijo taktike lahko vzamemo tudi posamezne enote oboroženih sil (taktika pehotnega bataljona, taktika artilerijskega divizionarja ...). Za klasifikacijo taktike pa se lahko vzameta tudi glavna predmeta taktike, torej boj in bitka (Gažević in Radojević 1975, 612).

Gažević in Radojević (1975, 171) definirata strategijo kot: *sistem znanstvenih spoznanj in veščino (teorija in praksa) o pripravljanju in vodenju vojne in uporabi sile za uresničitev določenih vojaških, političnih ali ekonomskih ciljev. Predmet strategije so predvsem osnovne zakonitosti vojne, zlasti pa njene bistvene sestavine - oboroženega boja in tudi druge oblike izražanja vojaške sile. V sklopu veščine vojskovanja je strategija vodilna veja, ki usmerja operatiko ali operativno veščino in taktiko, v skladu s splošnimi načeli vojne in vojaške doktrine.*

"Boj je sestavljen iz neposrednih bojnih delovanj in dejavnosti, ki jih izvajajo posamezniki, skupine ter taktične enote ob sodelovanju in neposredni udeležbi moštva. Poteka samostojno ali znotraj bitke" (Beslić in drugi 2004, 15). Zgodovinsko gledano ima boj dolg razvoj, saj se je z njim praktično začela vojaška veda. Takrat je šlo za spopad posameznikov in plemen, ki

so se neposredno spopadla. Z razvojem družbe pa je prišlo do napredka pri oborožitvi in vojaški organizaciji, kar je vodilo k nastanku višjih oblik bojnega delovanja (Beslič in drugi 2004, 15–16).

“Bitka je oblika bojnih delovanj, ki jih izvajajo združene taktične enote. Poteka samostojno ali v okviru operacije na kopnem, v morju ali zraku, na območju neposrednega frontalnega oziroma čelnega spopada, v sovražnikovem in našem zaledju, v bojnem sodelovanju z vsemi drugimi dejavniki” (Beslič in drugi 2004, 17).

3 Francoska Indokina

Indokitajski polotok leži v jugovzhodni Aziji in obsega naslednje države: Vietnam, Kambodžo, Laos, Mjanmar, Malezijo, Tajsko in Singapur. Indokitajski polotok je velik približno 2.275.000 milijona km² in leži med Indijskim oceanom in Južnokitajskim morjem. Relief Indokitajskega polotoka je zelo razgiban, saj ga na severu razčlenjujejo visoke gorske verige. “V gorah so monsunki pragozdovi, rodovitne poplavne ravnice in gričevja pa so gosto poseljeni” (Javornik in drugi 1997, 1604). Podnebje je tropsko monsunsko, na severu pa je zaradi goratih območij bolj zmerno.

Francoska Indokina je ležala v jugovzhodni Aziji, sestavljale pa so jo tri države: Laos, Kambodža in današnji Vietnam. Takrat je bil Vietnam razdeljen na tri regije: na severu države je bil Tonkin, centralni del je bil Anam, južni del pa Kočinčina. Francosko Indokino so sestavljale države pod kolonialno oblastjo Francije. Francoska Indokina je bila politična zveza francoskih kolonij v jugovzhodni Aziji (Šafar in Snoj 1975, 94). Za boljšo predstavbo razporeda držav v Francoski Indokini glej Sliko 3.1.

Slika 3.1: Zemljevid Francoske Indokine



Vir: Windrow (2006, 9).

3.1 Francoska kolonizacija Vietnama

Francozi so intenzivno začeli kolonizirati Vietnam v devetnajstem stoletju, najpogostejši razlog za različne francoske akcije pa je bil zaščita misionarjev. Osvajanja Vietnama so se lotili postopno. Francozi so leta 1864 razglasili ustanovitev kolonije Kočinčine, leta 1887 pa je Kočinčina postala del Zveze Francoske Indokine. Zveza Francoske Indokine je zajemala Kočinčino, Anam (protektorat s formalno domačo oblastjo), Tonkin (kolonija protektorat) in Kambodžo, leta 1893 pa se je zvezi pridružil še Laos (protektorat). Francoska kolonizacija je Vietnamu resda prinesla nekaj prednosti, kot so izboljšana infrastruktura, dostop do šolanja, nove poslovne možnosti, vendar je lahko samo peščica Vietnamcev v mestih koristila te pridobitve. Večina prebivalcev Vietnama pa so bili kmetje in za njih francoska oblast ni prinesla skoraj nobenih izboljšav oziroma je še poslabšala njihov standard z uvedbo novih davkov (Windrow 2006, 69–73).

Zaradi na splošno slabega standarda, korupcije v javni upravi, zahtev po neodvisnosti Vietnama je prišlo do mnogih uporov, ki so jih Francozi zatrli z uporabo sile, kar pa je samo še povečalo odpor Vietnamcev do Francozov.

V začetku dvajsetega stoletja je v Indokini prišlo do povečanih zahtev po neodvisnosti. Leta 1930 se je na kongresu v Hong Kongu več komunističnih strank združilo v enotno stranko z imenom Indokinska komunistična partija pod vodstvom Ho Ši Minha. Zaradi slabih letin riža, je prišlo do več uporov, ki pa so jih Francozi zatrli, komunisti pa so se posledično morali umakniti na Kitajsko. Z nemško okupacijo Francije se je politična slika v Indokini spremenila. Najprej so Japonci od Francozov zahtevali zaprtje železniške proge Hajfong-Kunming, preko katere so vozili orožje za kitajske nacionaliste pod vodstvom Čang Kajška, ki so se bojevali z Japonci. Septembra 1940 pa so Japonci zahtevali uporabo letališč, namestitev japonskih vojakov v Indokini in prost prehod za njihove vojake za nadaljnja osvajanja. Francozom so pustili v rokah samo policijske naloge in se niso kaj dosti ukvarjali z različnimi upornišskimi skupinami. To je omogočilo razrast raznih odporniških skupin, ki so se združile v Ligo za samostojni Vietnam (na kratko Vietminh). V času japonske okupacije se je Vietminh posvetil razširitvi svoje politične in obveščevalne mreže, ter rekrutaciji novih kadrov. Konec decembra 1944 so ustanovili tudi prve oborožene propagandne brigade. Njihova primarna naloga je bila popularizirati njihovo gibanje, vendar so izvedli tudi nekaj oboroženih akcij, kar je pripomoglo k večji razpoznavnosti Vietminha (Windrow 2006, 77–81). S padcem vichyjskega režima Japonci niso mogli več računati na francosko podporo v Indokini, zato so marca 1945 razorožili francoske vojake. Nekaterim se je uspelo umakniti na Kitajsko, ostale pa so Japonci

internirali. V tem času je prišlo do korenitih sprememb na političnem področju za vse vpletene strani v Indokini. Japonci so izvajanje administrativnih nalog na severu (Anam in Tonkin) prepustili cesarju Bao Daiju, na jugu v Kočinčini pa Združeni stranki, ki je bila šibka koalicija sektaških in komunističnih skupin. Zaradi slabe letine in zmanjšanih površin za gojenje riža (na severu so Japonci spodbujali gojenje koruze za predelavo v gorivo) je prišlo do lakote. Zalog riža je bilo dovolj, da bi preprečili lakoto, vendar jih Japonci niso hoteli razdeliti. Tu pa je sedaj nastopil Vietminh, ki je omenjena skladišča napadel in ga razdelil med ljudi. S tem dejanjem si je izredno povečal podporo med ljudmi in pridobil nove kadre za Vietnamsko osvobodilno vojsko (ustanovljena aprila 1945). Med tem časom je Vietminh sodeloval tudi z Američani (OSS¹), ko je reševal sestreljene ameriške pilote nad Indokino in zaveznikom posredoval obveševalne podatke. Po razorožitvi Francozov v marcu 1945 se je sodelovanje z Vietminhom še okrepilo, ker so zavezniki izgubili francoske agente v Vietnamu. Američani so pomagali Vietminhu z orožjem in urjenjem njihovih enot. Ravno zaradi sodelovanja z Američani je Ho Ši Minh potihoma računal na ameriško podporo, in sicer pri osamosvajanju Vietnama (Windrow 2006, 81–83). S predajo Japoncev v sredini avgusta 1945 pa je Vietminh imel skoraj popolnoma proste roke za prevzem oblasti. Politični kadri, propagande brigade in vojaške enote Vietminha so se z največjo možno hitrostjo lotili prevzema oblasti. Na severu so zasedli ključna mesta, razorožili Japonce in zaplenili francosko orožje, ki so ga Japonci shranili v skladiščih po marčevskem prevzemu oblasti. Na jugu države pa je oblast prevzela Združena stranka pod vodstvom Tran Van Giaua. Cesarju Bao Daiju ni preostalo drugega kot da 25. avgusta abdicira in povabi Ho Ši Minha k sestavi nove začasne vlade. Vse to burno dogajanje je vodilo do razglasitve neodvisnosti Vietnama, ki je potekala 2. septembra v Hanoju (Roy 1967, 8; Windrow 2006, 83–84).

Američani si niso prizadevali za vzpostavitev predvojnega stanja v Vietnamu, zato so se na Potsdamski konferenci zavezniki odločili, da bo po koncu 2. svetovne vojne Vietnam razdeljen na dva dela, in sicer po 16. vzporedniku. O končni usode države pa naj bi se še pogajali. Severni del je tako pripadel Kitajcem, južni del pa Francozom, vendar pa francoske svobodne sile še niso bile pripravljene za tako veliko nalogo, tako da so okupacijo prevzele britansko-indijske sile. Naloga teh sil je bila vzpostavitev reda in razorožitev Japoncev. Kitajske sile so v Vietnam prišle 9. septembra in na svoji poti plenile Vietnamce, navkljub vsesplošni revščini in bedi. V Sajgonu pa so 12. septembra pristali še Britanci. Šele v začetku oktobra so v Vietnam pričeale prihajati prve francoske enote pod vodstvom generala Leclerca.

¹ OSS – urad strateških služb, predhodnik CIE.

Do februarja 1946 je bilo v Vietnamu že 30.000 francoskih vojakov, ki so zavzeli južni del države, vendar pa jim ga še ni uspelo "pacificirati". Kitajci so zavzeli severni del države in ker so bili podkupljivi, so dovolili Vietminhu neovirano vladanje in konsolidacijo v zameno za denar in dragocenosti. Kitajci so trgovali tudi z Vietminhom in jim prodajali zaplenjeno japonsko orožje, kar je omogočilo povečanje njihove vojske ("zlati teden" – Ho Ši Minh je prosil ljudstvo, da donira svoje dragocenosti in v enem tednu jim je uspelo zbrati cca 370 kg zlata) (Windrow 2006, 84–85; Morgan 2010, 65).

3.2 Prva indokinska vojna

Ho Ši Minh se je pogajal s Francozi glede politične ureditve Vietnama in 6. marca so sklenili dogovor, ki je Vietnamcem podeljeval omejeno samovlado v okviru Francoske unije in razpis referendum v južnem delu države glede združitve Vietnama (dogovor je bilo potrebno še ratificirati v Parizu). Francozi pa so lahko v zameno v severnem Vietnamu nastanili 25.000 svojih vojakov na strateške točke za dobo petih let. Ho Ši Minh se je potem še večkrat sestal s Francozi, zadnja pogajanja pa so potekala v Franciji v mestu Fontainebleau 6. julija 1946. Ravno pred začetkom pogajanj pa je prišlo do spremembe vlade v Franciji. Pogajanja so se zavlekla in Ho je ugotovil, da Francozi nimajo resnega namena držati se dogovorjenega, tako da je v septembru odstopil od pogajanj (Windrow 2006, 87–89; Morgan 2010, 79). Situacija se je začela zaostroovati in povod za vojno je bil spopad 20. novembra med Francozi in Vietminhom v Hajfongu. Francozi so zahtevali razorožitev Vietminha v Hajfongu, vendar se Ho Ši Minh s tem ni strinjal in 19. decembra je prišlo do začetka prve indokinske vojne (Windrow 2006, 90). V prvih letih vojne je bil Vietminh bolj v defenzivi, ker je še izoblikoval svojo vojsko, tako da v tem času ni prišlo do kakšnih večjih spopadov. Leta 1948 so Francozi poleg vojaškega uničenja Vietminha poskusili še s politično strategijo osnovanja nove vlade v Sajgonu, da bi pridobili podporo ljudstva. Pričeli so pogajanja z bivšim cesarjem Bao Dajem glede osnovanja delno neodvisne vlade v okviru Francoske unije. Leto kasneje so Francozi uradno priznali delno neodvisnost Vietnama kot pridruženo državo v Francoski uniji. Ustanovili so tudi Vietnamsko nacionalno vojsko, ki je večinoma bila nastanjena v različnih postojankah, da so Francozi lahko imeli na razpolago več mobilnih enot za ofenzivne operacije. To leto je bilo prelomno tudi za Vietminh, saj so na Kitajskem zmagali komunisti pod vodstvom Mao Zedonga – in potem pomagali Vietminhu z opremo in orožjem. Leta 1950 je Vietminh izvedel več ofenzivnih akcij na mejnem območju s Kitajsko (garnizon Lang Son). Tu so Francozi prvič utrpeli večje poraze in za zajezitev napredovanja so zamenjali

vrhovnega poveljnika za Indokino. Novi poveljnik de Lattre je z reorganizacijo vojske in zgraditvijo obrambne linije okoli Hanoja uspel zaustaviti napredovanje Vietminha in dvigniti moralo v svoji vojski. Zaradi blokovske delitve sveta so leta 1950 ZDA in Velika Britanija priznale vlado Bao Daja, Kitajska in Sovjetska zveza pa sta priznali vlado Ho Ši Minha. Leta 1951 je Giap, opogumljen s svojimi uspehi, na kitajski meji napadel francosko oporišče v bližini Hanoja, a pri tem utrpel velike izgube. To je zanj bila lekcija, da ne sme napasti Francozov na ozemlju, kjer imajo oni prednost (dobra logistična podpora, bližina letališč za letalsko podporo, cestno omrežje ...). V naslednjem letu je general de Lattre zbolel za rakom in zamenjal ga je general Raoul Salan. To leto so Francozi prvič uporabili novo taktiko "ježa", ki je bila v osnovi preprosta. V Na Sanu so zgradili utrjeno bazo, ki je imela dve obrambni liniji, v centru baze pa je bilo letališče, ki je skrbelo za dotok vojakov in opreme. Posamezne obrambne točke v Na Sanu so bile postavljene tako, da so se medsebojno podpirale, kar je Francozom omogočalo učinkovito obrambo. Giap je napadel bazo in utrpel resne izgube, kar je bilo za Francoze potrditev, da ta taktika deluje. Generala Salana je 1953 zamenjal general Henri Navarre. Za Vietminh je bilo to drugo prelomno obdobje, saj se je končala vojna v Koreji in Kitajska jim je začela dobavljati še večje količine pomoči (First Indochina War). Vietminh ni bil edina politična in vojaška sila na področju Vietnama, vendar je bil najboljši organiziran in uspelo mu je podrediti ostale skupine, ki so se borile za oblast. Prav tako uspeh ni bil takojšen, vendar sta Ho Ši Minh in Giap s pametno in preudarno politično, ekonomsko in vojaško strategijo uspela razviti dobro organizirano politično vodstvo in učinkovite oborožene sile, ki so na koncu vojne postale prava redna vojska (transformacija iz gverile v redno vojsko). Prva leta vojne niso bila odločilna za nobeno stran, vendar pa je Vietnamska ljudska armada vseskozi rasla (kvantitativno in kvalitativno), Francozi pa so iskali nove strategije, ki bi bile uspešne v boju proti Vietminhu.

3.3 Ljudska armada

Vietnamska Ljudska armada je nastala 22. decembra 1944 s podpisom direktive, ki je narekovala ustanovitev prve oborožene propagandne brigade. Naziv Ljudska armada, je dobila šele septembra 1945, ko so razglasili samostojno demokratično republiko. Ljudska armada je bila piramidalno organizirana in se je delila na: ljudsko, regionalno in redno. Najnižja raven je podpirala naslednji ravni v hierarhični lestvici in pomagala pri raznovrstnih opravilih. Prav tako so različne ravni služile tudi kot sito pri izbiri najsposobnejših kadrov, saj so za višjo raven izbirali najboljše kandidate iz prejšnje ravni. Na najnižji stopnji piramide so

bile ljudske sile (po vietnamsko Tu Ve), ki so bile v bistvu celotna neoborožena populacija (Dan Quan) in ljudska milica (Du Kich). Celotna populacija je morala prispevati k vojnim naporom po svojih najboljših močeh (služili so kot vodiči, kurirji, nosači, opravljali izvidniške naloge, vohuni ...). Te sile so skrbele, da so višje ravni lahko nemoteno opravljale svoje naloge (nosili so hrano in ostale nujne pripomočke, skrbeli za vzdrževanje poti, po končanih bitkah in zasedah so odstranili mrtve vietnamske vojake, da so otežili oceno uspešnosti Francozov). Te sile lahko štejemo za hrbtenico ljudske vojske, saj bojne enote brez njih ne bi mogle delovati, ker so skrbele za logistiko. Ljudska milica je bila zelo lahko oborožena (mačete, granate, doma narejene mine, stare francoske in japonske puške in pištole), njena glavna naloga pa je bila zaščita vasi, iz katere je prihajala. Vsaka vas je tako imela svojo milico, ki je skrbela za zaščito, redkeje pa so za nalogo dobili izvedbo manjših sabotаж. Vaška milica je tako po navadi bila enota velikosti oddelka, več sosednjih vasi se je lahko združilo v enoto velikosti voda (ta skupna enota je morda imela lahek puškomitraljez), zelo redko pa je vaška milica dosegala velikost čete (Windrow 2006, 136–138).

Naslednja raven v hierarhiji so bile regionalne sile (Bo Dai Dia Phuong). Njihova naloga je bila priprava bojišča, in sicer preden so prišle regularne sile. To je pomenilo pripravo skrivališč za hrano in orožje, služili so kot nosači, vodiči, zadolženi so bili za izvedbo diverzijskih napadov, ki so pogosto bili samožrtvovalni ... Te sile so skrbele za vnos nestabilnosti med francoske sile, saj so bile zadolžene za gverilsko bojevanje. Njihova naloga ni bila zavzetje in zadržanje določenega ozemlja, ampak so napadali ranljive (šibkejše) francoske sile, ko se je ponudila priložnost. Regionalne sile so bile vojska v pravem pomenu besede, saj za razliko od vaše milice vojaških nalog niso opravljali zgolj občasno – vojska pa je tudi skrbela za njihovo opremo (uniforma, orožje) in prehrano. Delovali so le na področjih (iz skritih taborov), ki so si jih delili Francozi in Vietnamci. Regionalne sile so večinoma delovale le v svojem okraju. Tako je vsak okraj tvoril eno lokalno četo, ki je administrativno spadala pod bataljon, nekatere pa tudi pod polk, vendar po navadi niso delovali skupaj kot taktične enote. Vsaka provinca pa je imela mobilni bataljon, ki je bil prava taktična enota in je deloval na širšem področju pod poveljstvom province (Tinh Doi Bo). Ta bataljon je imel svoje poveljstvo, 3 pehotne čete, podporno četo, ki je bila oborožena z minometi in mitraljezi, ter mogoče še inženirski vod. Čeprav so častniki regionalnih sil hodili na izobraževanja in izpopolnjevanja v Viet Bac², so bile regionalne sile zelo različne kakovosti. To je bila posledica tega, da so bile na začetku te sile lažje oborožene, novo oborožitev pa so po navadi

² Regija severno od Hanoja, matična baza Vietminha.

dobili, ko so Francozom zaplenili orožje. Njihova oborožitev, se je izboljšala po letu 1950, ko so Kitajci začeli dobavljati orožje Vietminhu. Upoštevati pa moramo tudi dejstvo, da na začetku ni bilo tako dobre centralne kontrole nad temi enotami. Šele s časom je komunistična partija začela vanje pošiljati svoje kadre in tako izboljšala disciplino in kontrolo nad enotami. To je tudi pripomoglo k dvigu bojne pripravljenosti in postopoma so te enote dobile več bojnih izkušenj, kar je seveda pripomoglo k njihovi kakovosti. Poudariti je treba, da je na začetku vietnamski odpor bil predvsem gverilski, proti koncu vojne pa je bila izoblikovana prava vojska. Za njeno oblikovanje pa je potreben čas, dobre priprave, načrtovanje, politično izobraževanje, nabava orožja in opreme ... (Windrow 2006, 138–139).

Najvišja raven so pa bile regionalne sile (Chu Luc), ki so bile izoblikovane že na začetku vojne. Takrat so štejele 30.000 mož in so bile dokaj slabo oborožene, večina pa je bila nastanjena v Viet Bacu. Ustanovljenih je bilo tudi nekaj neodvisnih bataljonov in polkov, ki so bili nastanjeni drugje. S kitajsko pomočjo pa je Vietminhu uspelo povečati svoje redne sile in izboljšati njihovo oborožitev. Tako so redne sile spomladi 1953 štejele 125.000 vojakov in regionalne sile 75.000 vojakov. S kitajsko pomočjo v orožju, opremi in svetovalcih je Vietminhu uspelo preoblikovati svoje redne sile v pravo vojsko. Vietnamske sile so se tudi urile na Kitajskem. Giap je za oblikovanje svojih divizij prevzel sovjetski "trojni" model, kar pomeni da ima ena divizija 3 polke, en polk 3 bataljone, en bataljon 3 čete. Vsaka divizija je poleg pehote imela še podporne enote (inženirska četa, transportna četa in protiletalski bataljon) in svoj štab. Vsak polk in bataljon v diviziji pa je imel še svojo podporno četo oboroženo s težjim orožjem (minometi in netrzajni topovi) (Windrow 2006, 147–149).

3.4 Giapova strategija

Pri vodenju vojne se je general Giap opiral na Mao Zedongov politični program za vodenje revolucionarne vojne, ki je predvideval dolgotrajni upor. Ta program zajema 3 faze: defenzivno fazo, fazo ravnotežja sil in fazo splošne protiofenzive. Meja med temi fazami je v praksi pogosto zabrisana. Prva faza zajema politično pripravo, da se pridobi ljudstvo na svojo stran. Vojaški cilji prve faze pa večinoma zajemajo gverilo, saj se tukaj šele začne ustanavljati odporniška vojska. Gverila je primerna za vse vrste terena (Vietnam je velika država, tako da je teren zelo različen – od ravnice, džungle pa do hribovitih delov), svoje cilje pa lahko doseže tudi s slabo oborožitvijo. Cilj je zelo preprost, saj gre na začetku za preprosto preživetje in pridobivanje podpore med ljudstvom. To pomeni, da je treba ustanoviti varno zavetje v nedostopnem območju, treba je poskrbeti za logistiko tega zavetja, pridobiti orožje in ostalo

potrebno opremo. Ta faza je izrednega pomena, saj morajo odporniške sile zbrati dovolj podpore, da jih prebivalstvo sprejme za svoje (jim pomaga s hrano, zavetiščem, nudenjem ostale pomoči ...), izogibati se morajo močnejših sovražnikovih sil, da se izognejo uničenju, zajeti morajo čim več orožja in opreme pri napadih na šibkejše sovražnikove enote. Z razvojem sil pa se je gverila kmalu spremenila v manevrsko vojno. Še vedno je velik poudarek na gverili, vendar se postopoma oblikujejo že večje enote, s katerimi potem počasi pridemo do druge faze – ravnotežja sil. V tretji fazi pa dokončno premagamo sovražnika s premočjo v enotah (Giap 1970, 22–23; Windrow 2006, 146). Giap (1970, 91) se je zavedal, da samo z gverilo ne more premagati Francozov, kar dobro ponazori naslednja misel: “Gverila lahko sovražniku sicer pripravi veliko težav in mu povzroči resne izgube, toda s strateškega vidika ga lahko samo izčrpa”.

Windrow (2006, 146–147) je še bolj podrobno razdelal faze revolucionarne vojne, saj tako loči 4 (skozi katere je šla vietminska ljudska armada): gverila, dolgotrajna faza, mobilna faza in faza splošne protiofenzive. Prva faza je v Tonkinu, kjer je imel Vietminh svojo matično bazo, potekala od začetka vojne pa do začetka leta 1950. Na jugu države, kjer Vietminh ni bil tako močan kot v matični regiji pa je ta faza potekala do konca vojne. V Tonkinu se je od leta 1950 naprej začela dolgotrajna faza, ko je Giap pričel ustanavljati prve divizije s kitajsko pomočjo. Še vedno je bil velik poudarek na gverili, vendar so začeli ustanavljati redno vojsko, s katero bi lahko prešli v naslednjo fazo. Giap je hotel preskočiti mobilno fazo in preiti na splošno protiofenzivo, ko je opogumljen s svojimi uspehi na kitajski meji napadel Francoze v delti Rdeče reke in utrpel velike izgube. Vrnil se je k svoji prvotni strategiji dolgotrajnega odpora in začel z mobilno fazo, ki je potekala od konca leta 1952, ko je Giap napadel Nghia Lo. Nadaljevala se je še v letu 1953, ko je Giap prvič poslal svoje enote v Laos. Mobilna faza je pomembna zato, da se vadi daljše premike in da se logistika prilagodi oskrbovanju večjih enot na daljših razdaljah. S premiki dosežemo reakcijo sovražnikovih sil in ga prisilimo k razpršitvi njegovih mobilnih rezerv. Čeprav imamo iniciativo, sovražnika ne napademo – razen če je zmaga skoraj zagotovljena. Giap je z vpadom v Laos pridobil dragocene izkušnje, ki so mu kasneje koristile pri obleganju Dien Bien Fuja. Zadnja faza pa je splošna ofenziva, ki se je začela z obleganjem Dien Bien Fuja.

Giapova strategija za sezono 1953-54 je bila sledeča. Na voljo je imel dva različna pristopa. Prvi je predvideval, da bi glavnino svojih sil skoncentriral v Viet Bacu za obrambo pred morebitnim napadom Francozov iz delte Rdeče reke, kjer bi počakal na ugoden trenutek za uničenje francoskih sil. Nato bi izvedel protiofenzivo in napadel Delto – ali pa bi te sile uporabil kje drugje, saj so Francozi v Delti imeli prednost. Drugi pristop pa je predvideval

uporabo glavnine vietminskih sil na terenu, ki za Francoze ni ugoden in povečanje gverilske dejavnosti, da bi zmanjšal francoske mobilne rezerve in razpršil njihove enote. Giap se je odločil za drugi pristop in poslal v severozahodno regijo divizijo 316, divizijo 308 pa je imel v pripravljenosti za odhod. S francoskim zavzetjem Dien Bien Fuja pa je Giap moral dobro premisliti, kako odreagirati na nastalo situacijo. Ali poslati še več sil proti Dien Bien Fuju in sprejeti francoski izziv ali počakati, da se pokaže, kaj točno nameravajo Francozi doseči s to bazo? Giap še ni bil prepričan ali je ta baza mišljena kot naslednji Na San ali so Francozi tja poslali svoje enote samo začasno. Odgovor na to vprašanje je Giap prejel kar iz medijev, ki so pisali, da Francozi nameravajo tam narediti utrjeno bazo po vzoru Na Sana. Krivec za odtekanje teh informacij, pa je bil sam Cogny, ko je novinarjem v preveliki evforiji ob uspehu operacije Castor izdal nadaljnje načrte za Dien Bien Fu. Tako Giapu ni bilo potrebno preveč spremeniti svojih strateških načrtov, saj je že tako ali tako planiral operacije v tistem delu Vietnama. Vseeno pa je bil pred Giapom velik izziv – kako spraviti glavnino enot v tisto regijo in kako jih oskrbovati. Divizije so imele pred seboj dolgo pot, saj jih je čakalo kakšnih 450 kilometrov pohoda do Dien Bien Fuja, logistične linije oskrbe pa so bile še daljše, saj je Vietminh večino opreme in zalog dobival iz Kitajske (Windrow 2006, 254–259).

4 Navarre in njegov načrt

4.1 Navarrova misija

Generala Henrija Eugena Navarra je 7. maja 1953 premier Francije Rene Mayer imenoval za vrhovnega poveljnika Indokine. Tako je postal že šesti vrhovni poveljnik v Indokini od začetka vojne. Tega položaja si ni pretirano želel, vendar ga je premier prepričal, da je zgolj on pravi človek za to. Strateška situacija v Indokini ni bila najboljša, saj je vojna zahtevala že veliko žrtev in denarja, Vietminh pa je postajal vedno močnejši. Navarre sicer ni imel izkušenj z Indokino, vendar mu je premier to štel kot pozitivno lastnost, saj naj ne bi bil obremenjen s predsodki in bi celotno sliko videl s svežimi očmi. Navarre je od premierja dobil navodilo, da mora najti rešitev za: “časten izhod, da bi se vlada lahko pogajala in končala vojno” (Roy 1967, 21). Politična situacija v Franciji pa je bila tudi zelo nestabilna, saj se je v celotnem obdobju vojne zamenjalo 19 vlad. Zaradi te politične nestabilnosti je trpela tudi strategija vojne v Indokini, saj so vlade gledale le na kratkoročne koristi, niso se pa ukvarjale z dolgoročnejsimi načrti in strategijo. Tudi javno mnenje ni bilo naklonjeno vojni, saj so bili ljudje že utrujeni od vojne. Ljudem se je zdelo pomembnejše, da se uredijo

problemi v Franciji. Na vsake toliko časa je narastlo zanimanje za vojno, vendar je to bilo samo za kratek čas, ko je izbruhnila kakšna afer, pri kakšni neuspešni ofenzivi ali kakšnem drugem škandalu (Windrow 2006, 92). Časnik Le Monde je leta 1953 objavil anketo o indokinski vojni in samo 15 % Francozov je zelo zagovarjalo nadaljevanje vojne (Windrow 2006, 206). Javna nenaklonjenost nadaljevanju vojne v Indokini je gotovo vplivala na vlade, da niso zavzele bolj trdnega stališča glede le-te.

Navarre je 24. junija v Parizu pred odborom za narodno obrambo predstavil svoj načrt za Indokino. Na sestanku ni dobil zadovoljivih odgovorov na svoja vprašanja in pripombe. Predlagal je vzpostavitev utrjene baze v Dien Bien Fuju, s katero je nameraval preprečiti prodor Vietminha proti Laosu, vendar ni dobil jasnega odgovora ali naj brani Laos pred Vietminhom ali ne. Vlada ni bila pripravljena prispevati okrepitev, ki bi bile potrebne za to operacijo, vendar si tudi niso upali zapisati, da Navarru ni treba braniti Laosa; saj če bi ta podatek prišel v javnost, bi škodljivo vplival na sodelovanje z Združenimi državami Indokine. Navarrovo prepričanje, da mora braniti Laos, pa je posredno okrepil še podpis pogodbe med Francijo in Laosom, s katero je Laos pridobil neodvisnost v okviru Francoske unije. Navarre je sicer dobil navodila od premierja Reneja Mayerja, vendar se je v tem času vlada spet zamenjala in od novega premierja³ Navarre še ni dobil navodil, tako da je menil, da je dolžan braniti Laos. Navodila od novega premierja je dobil šele, ko so francoske enote že bile v Dien Bien Fuju (Windrow 2006, 204–211). Fall (2002, 33) pravi, da se general Catroux, ki je vodil komisijo, ki je raziskovala vzroke za poraz v Dien Bien Fuju, strinja z generalom Navarrom, da ni dobil jasnih navodil glede branjenja Laosa. Če bi Navarre dobil jasno direktivo, da ni dolžan braniti Laosa, potem tudi ne bi prišlo do Dien Bien Fuja, ker to oporišče ne bi imelo smisla.

4.2 Navarrov načrt

Navarre je vrhovno poveljstvo v Indokini prevzel 28. maja od svojega predhodnika generala Salana. Po prevzemu poveljstva je Navarre sam osebno pregledal stanje enot na terenu in ugotovil, da bo potrebno spremeniti strategijo vodenja vojne. Tako je počasi začel nastajati Navarrov načrt. Bistvo njegovega načrta je bilo v prevzemu operativne pobude, ne pa zgolj reagiranje na premike vietminske vojske. Navarrovi gesli lepo povzameta namen njegovega načrta: “»Imeti vedno v rokah pobudo« ter »Nenehno napadati«” (Giap 1970, 135).

Navarrov načrt je bil:

³ Novi premier je postal Joseph Laniel.

1. Razdeliti Indokino na dve vojskovališči: na severni del in južni del. Severni del vojskovališča je zajemal severni Vietnam in Laos.
2. Na severnem vojskovališču preiti v strateško defenzivo, ker je tam imel Vietminh številčno premoč.
3. Povečati število vojakov v ekspedicijskem korpusu z novimi okrepitevami. Navarre je za uresničitev svojega načrta hotel naslednje okrepitve: 12 pehotnih bataljonov, 3 artilerijske bataljone in 1 inženirski bataljon, ki bi prišli iz Francije.
4. Na severnem vojskovališču izvesti serijo motilnih napadov in hkrati ostati v strateški defenzivi. Cilj teh napadov je preprečiti pričakovane napade Vietminha v Delti.
5. "Pacificirati" tonkinsko delto.
6. Izvesti veliko ofenzivo na južnem vojskovališču v času od 1953–1954 zaradi francoske premoči na tem delu. Glavnina operacij naj bi se izvajala v Anamu in Osrednjem hribovju.
7. Pospešiti izgradnjo in urjenje vietnamske nacionalne vojske, kar so Francozi poimenovali "porumenitev" vojske.
8. Formirati šest do sedem mobilnih divizij do konca leta 1954, da bi francoske sile bile številčno enakovredne ali celo malo večje od Vietminha.
9. Pripraviti Giapa do odločilne bitke, ki bi potekala v letih 1954–1955, kar bi Francozom (v najslabšem primeru) prineslo premirje, v najboljšem pa zmago. Oba scenarija bi izpolnila zahtevo političnega vodstva po častnem zaključku vojne (Roy 1967, 32–34; Windrow 2006, 209–211).

Glavna operacija v letu 1954 je bila za Navarra operacija Atlante, s katero bi uničil vietnamske enote v Interconi V (območje med Da Nangom in Nha Trangom). V interconi V je Vietminh imel okoli 30.000 vojakov, od tega 12 rednih bataljonov in 6 dobrih regionalnih bataljonov. Navarre je računal, da bo z uničenjem Vietminha v interconi V dosegel strateške in politične učinke, ki bi blagodejno vplivali na izgradnjo vietnamske nacionalne vojske in vlado Bao Daja. Operacija Atlante naj bi potekala v treh fazah: Arethuse, Axelle in Attila. Za prvo fazo je bilo predvidenih 25 pehotnih bataljonov in 3 artilerijski bataljoni, za drugo fazo bi se število povečalo na 34 pehotnih bataljonov in 5 artilerijskih bataljonov, zadnja faza pa bi potrebovala 45 pehotnih bataljonov in 8 artilerijskih bataljonov. Operacija se je začela konec januarja s pomorskim desantom na Tuy Hoa. Na začetku je operacija potekla gladko, saj je desant minil brez težav in tudi začetno napredovanje francoskih enot ni imelo večjih problemov. Vietminh se je zatekel k že preizkušeni taktiki gverile in umika. Francoske enote so tako počasi napredovale in pri tem utrpeli izgube s strani vietnamske zaledne zaščitnice,

medtem ko se je glavnina enot umaknila. Vietminh pa je potem napadel Francoze, ko so bile njihove enote ali pa njihove linije oskrbovanja preveč raztegnjene. Francoske izgube so se počasi začele kopičiti in operacija je izgubila zagon. Večina enot, udeleženih v operaciji Atlante, so bile vietnamske nacionalne enote, tako da so tu prvič doživele svoj ognjeni krst. Glede na neuspeh operacije je bil Navarre zelo razočaran s pripravljenostjo vietnamske vojske in spoznal je, da bo potrebovala veliko več časa, da se bo lahko samostojno bojevala z Vietminhom (Fall 2002, 45–47). Operacija Atlante se je začela, ko je bila baza v Dien Bien Fuju že obkoljena z Vietminh enotami. Mislim, da je bila ta operacija napaka s strani Navarra, saj bi lahko vsaj nekaj enot, potrebnih za to operacijo uporabil v Dien Bien Fuju. Utrjena baza je ta čas dobila tudi manj zalog, ker so bila za to operacijo potrebna tudi letala.

Povzetek Navarrove strategije bi bil prevzeti pobudo, okrepiti ekspedicijski korpus, povečati vietnamsko nacionalno vojsko, zamenjati francoske enote v statični obrambi z vietnamskimi enotami, povečati število mobilnih enot in iz defenzive preiti v ofenzivo.

Navarro načrt je imel nekaj pomanjkljivosti. Najbolj očitna je bila ta, da ni dobil zelenih okrepitev. Dobil je sicer dodatnih 8 bataljonov, vendar to niso bile okrepitev, ampak predhodnica za normalno rotacijo vojakov, katerim se bo izteklo služenje vojaškega roka (Windrow 2006, 212). Drugi problem pa je bila vietnamska nacionalna vojska, ki ni dosegla Navarrovih pričakovanj. Roy (1967, 34) dobro zadane bistvo: “Vietnamska vojska se sicer ponosno drži na paradah, bojni metež pa ji ne diši”.

4.3 Načrtovanje zavzetja Dien Bien Fuja

General Salan je še za časa svojega poveljevanja izdal direktivo številka 40, ki je predvidevala zavzetje Dien Bien Fuja in od tu je Navarre dobil idejo za svojo strategijo (Fall 2002, 25). Slednji je začel uresničevati svoj načrt z direktivo 563, ki je predstavljala prvi uradni dokument glede zavzetja Dien Bien Fuja. Predvidena operacija je bila zamišljena kot preventivna akcija, ki bi preprečila Vietminhu vpad v severni del Laosa. Naslednja pomembna direktiva glede Dien Bien Fuja je bila številka 852, ki je razdelala pristojnosti glede operacije, predviden čas začetka operacije, število potrebnih enot in namen operacije. Operacijo naj bi predvidoma izvedli med 15.–20. novembrom in ne kasneje kot 1. decembra 1953. Za operacijo je bilo predvidenih 6 bataljonov, vendar so število kasneje zmanjšali na 5 bataljonov. Namen operacije je bil preprečiti Vietminhu dostop do Laosa ter zaseči pridelek riža in opija v Dien Bien Fuju. Ker je operacija potekala v severnem Vietnamu, je padla pod pristojnost kopenskih sil severnega Vietnama, katerim je poveljeval generalmajor Rene

Cogny (Fall 2002, 33–35). Cognyev načelnik štaba je podal svoje mnenje o operaciji, ki je bilo zelo negativno: “Prepričan sem, da bo Dien Bien Fu postal za bataljone brezno brez izhoda, če ga bo branil samo en polk ... Posledice takšne odločitve utegnejo biti hude” (Roy 1967, 46). Celoten Cognyev štab je tudi kritiziral idejo, da lahko z bazo v Dien Bien Fuju zaprejo Vietminhu pot v Laos, ker gre Vietminh lahko do Laosa tudi skozi džunglo. Prav tako so trdili da bi pridelan riž v Dien Bien Fuju zadostoval za eno vietminsko divizijo, in sicer za tri mesece, kar spet predstavlja samo delen prispevek k podpori vietminskega vpada v Laos (Fall 2002, 35). Tudi nekateri ostali visoki častniki so izrazili svoje pomisleke glede Dien Bien Fuja, kot na primer polkovnik Nicot, poveljnik transportnega letalstva. Menil je, da bo tako oddaljeno bazo zelo težko ves čas ustrezno oskrbovati (premalo letal in posadk), pa tudi vreme lahko pri oskrbovanju igra pomembno vlogo. Dien Bien Fu je lociran v severozahodnem delu Vietnama in leži na višji nadmorski višini, ter je obkrožen s hribi (jutranja megla). Tam je vreme pogosto drugačno kot na ravnici v Delti, kjer ležijo letališča (Windrow 2006, 228; Morgan 2010, 189). Brigadir Jean Dechaux, poveljnik severne taktične letalske skupine (GATAC Nord), je imel podobne pomisleke kot Nicot, saj je trdil, da bo oskrbovanje baze v Dien Bien Fuju zelo obremenilo transportno floto, bojna letala pa bodo imela zelo kratek čas delovanja nad bazo, zaradi njene velike oddaljenosti od letališč. Prav tako bodo bojna letala imela zmanjšano manevrsko sposobnost zaradi zunanjih tankov za gorivo (Roy 1967, 53–54).

Problem Dien Bien Fuja je bil tudi, kako sta ga razumela Navarre in Cogny. Cogny je bil tisti, ki je prvi predlagal zavzetje Dien Bien Fuja, vendar ni imel v mislih utrjene baze, kot je bil Na San, ampak bazo, ki bi služila kot center za politične in vojaške operacije. Baza bi služila za koordiniranje aktivnosti etničnega prebivalstva severnega Vietnama⁴, ki so bili podporniki Francozov, in pa letalsko bazo kot odskočno desko za politično-vojaške akcije (oskrbovanje tajskih gverilcev in podpora Deo Van Longovi administraciji). Navarre pa je imel v mislih enako bazo, kot je bila Na San, se pravi močno utrjeno bazo, ki bi Vietminhu zaprla pot v Laos. Zaradi tega nesporazuma med generaloma je kasneje prišlo do velikih trenj, ki so vodila v poslabšanje odnosov med njima, kar je po vsej verjetnosti tudi vplivalo na samo vodenje bitke v Dien Bien Fuju (Roy 1967, 43; Fall 2002, 31–32). Spor med njima je prišel celo tako daleč, da sta se po vojni celo tožila na sodišču.

Navkljub vsem nesporazumom in negativnim mnenjem se je Navarre vseeno odločil za zavzetje Dien Bien Fuja, saj so mu podrejeni zagotovili, da se težave dajo rešiti.

⁴ Etnično ljudstvo v severozahodnem Vietnamu – Tajci. V angleščini sem zasledil dva različna zapisa tega imena: Fall (2002, 19) zapiše njihovo ime T'ai, Windrow (2006, 75) pa Thai.

5 Dien Bien Fu

Dien Bien Fu je največja kotlina na severozahodu Vietnama, ki leži na prometnem vozlišču med Kitajsko, Vietnamom in Laosom. Dolga je 17 kilometrov, široka pa 5 kilometrov in po obliki spominja na dolg hrastov list. Ravno zaradi velikosti so jo Francozi izbrali za postavitev utrjene baze. Verjeli so, da je dovolj velika, da jih Vietminh ne bo mogel obkoliti in da bodo lahko v njej manevrirali s svojimi enotami. Ime Dien Bien Fu bi lahko prevedli kot: "Veliko obmejno upravno središče" (Roy 1967, 58). Kotlina je obdana s hribovjem, ki v višino meri dobrih 1000 metrov nadmorske višine. Hribovito območje je poraslo z gosto džunglo in zaradi tega težko prehodno, v kotlini pa so večinoma riževa polja. Na severnem delu kotline pa stoji vasica Muong Teng, kjer bo kmalu nastal centralni del utrjenega oporišča (Roy 1967, 57–59).

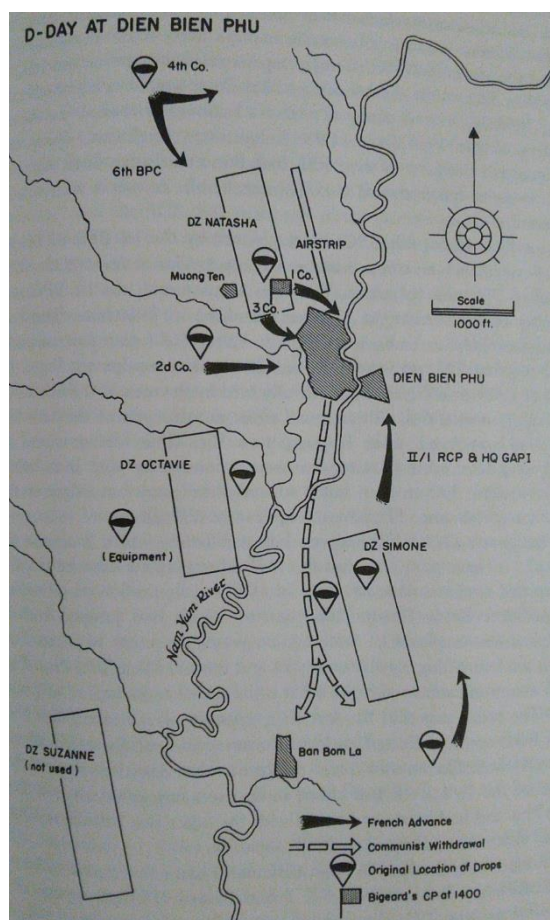
5.1 Operacija Castor

Operacija Castor je bila največja zračno desantna operacija po drugi svetovni vojni. Priprave na operacijo Castor so se pričele v jutranjih urah 20. novembra 1953 v okolici Hanoja z vkrcavanjem padalcev na letala C-47. Vkrčavanje je potekalo na dveh letališčih: vojaškem letališču Bach-Mai in civilnem letališču Gia-Lam. Glede na število udeležениh letal so padalci sklepali, da gre za pomembno akcijo. Končna odločitev glede operacije Castor pa se je sprejemala 300 kilometrov severozahodno od Hanoja. Tam je samotno letalo preletavalo dolino, v njem pa so bili generalpodpolkovnik letalstva Pierre Bodet (namestnik vrhovnega poveljnika za Indokino), brigadir Jean Dechaux (poveljnik Severne taktične letalske skupine), brigadir Jean Gilles (poveljnik zračnodesantnih sil za Indokino in poveljnik operacije Castor) skupaj z ostalim osebjem, ki je skrbelo za komunikacije in določitev poti, kar je to letalo spremenilo v leteče poveljniško mesto. Njihova odločitev o operaciji Castor je bila odvisna od vremena, v primeru dežja ali megle⁵ bi morali operacijo odpovedati. Vendar pa se je megla počasi pričela dvigovati, tako da je operacija dobila zeleno luč. Sporočilo o pričetku akcije je bilo z letala poslano ob 06:52 v štab v Hanoju, ki mu je poveljeval generalmajor Rene Cogny (vrhovni poveljnik kopenskih sil za Tonkin). Tako so prva letala z obeh letališč vzletela ob 08:15, skupno pa je v operaciji sodelovalo 65 letal C-47 (Simpson 2005, 2–3). V prvem valu sta bila 6. kolonialni padalski bataljon (6. BPC), ki mu je poveljeval major Bigeard, ter 2. bataljon 1. polka lahke padalske pehote (2/1 RCP), ki mu je poveljeval major Brechignac.

⁵ Crachin je suha megla, ki je značilna za severozahodno območje Vietnama.

Poveljnika bataljonov sta se zavedala, da operacija ne bo lahka, saj je na njihovem območju izkrcanja deloval Vietminh. Tako so Francozi vedeli, da na območju Dien Bien Fuja delujeta 2 četi 920. bataljona 148. polka Vietminha in še četa s težko oborožitvijo iz 351. težke divizije, ki je bila oborožena s 120 mm minometi. Niso pa mogli vedeti, da so ravno ta dan imeli manevrske vaje na območju izkrcanja Nataša. Na cilj sta francoska bataljona prispela okoli 10:30 in pričela s spustom iz letal. Vietminh je takoj reagiral in pričel s spopadom, še preden so se prve francoske enote dotaknile tal. Major Bigeard in njegov bataljon sta se spustila na območje izkrcanja Nataša, ki je bilo v bližini vasi Dien Bien Fu. Tudi njegove enote so bile razpršene, vendar je bila večina padalcev na ali blizu območja izkrcanja. Njihova naloga je bila streti upor Vietminha in zavarovanje območja izkrcanja Nataša. Major Brechignac in njegov bataljon pa so se spustili 4 km od vasi in pristali na območju izkrcanja Simone, vendar ni šlo vse po načrtih, saj so bile njegove enote preveč razpršene. Njegova naloga je bila presekati umik vietminskim enotam, ki so bile na območju, vendar mu to ni uspelo ravno zaradi razpršenosti enot, težko prehodnega terena in tudi zaradi tega, ker je z njegovim bataljonom skočila poveljniška skupina pod poveljstvom podpolkovnika Fourcada, katero je moral varovati (Fall 2002, 10–15; Simpson 2005, 3). Spopad med francoskimi enotami in Vietminhom je bil silovit, saj so bile vietminske enote dobro oborožene in njihovo orožje je bilo že postavljeno in pripravljeno za uporabo zaradi manevrskih vaj. Francoske enote pa niso poznale terena, le-ta je bil ponekod težko prehodan (visoka trava je omejevala vidljivost), imeli so težave z lociranjem svojega minometa, ki je bil spuščen iz letala in težave s komunikacijo. Situacija se je nekoliko izboljšala, ko je major Bigeard prišel do radijev, s katerimi je komuniciral z enotami na bojišču in izvidniškim letalom Morane, preko katerega je imel podporo letal B-26, ki so napadala žarišča vietminskega odpora. Ob 15:30 je nad Dien Bien Fu prispel drugi val okrepitev, ki je skočil na sedaj zavarovano točko izkrcanja Nataša. V drugem valu je bil 1. kolonialni padalski bataljon pod poveljstvom majorja Souqueta. Vas je bila sedaj zavarovana, saj se je Vietminh umaknil. Francozi so imeli 11 mrtvih in 52 ranjenih, Vietminh pa je na bojišču pustil 115 mrtvih in 4 ranjence. Padalci so se pripravili na noč in težke ranjence s helikopterjem odpeljali v Lai Čau (Nordell 1995, 14–16; Simpson 2005, 12).

Slika 5.1: Zemljevid območij izkrcanja in premiki enot v operaciji Castor



Vir: Fall (2002, 13).

Naslednji dan so letala ponovno dostavila okrepitve. V dolino je prišla druga zračno desantna bojna skupina (GAP 2), ki so jo sestavljali trije bataljoni (1. BEP, 8. BPC in 5. BPVN) in celoten štab. Enaindvajsetega novembra sta tako prispela 1. BEP in 8. BPC s celotnim štabom, ki je bil zadolžen za to operacijo. 1. BEP je štel 653 padalcev, 8. BPC pa 656 padalcev. Ker so Francozi zavarovali območje izkrcanja, so se oskrbovanju baze pridružili tudi civilni piloti, ker francosko letalstvo ni imelo dovolj pilotov in letal. GAP 2 je dobil svoj zadnji bataljon 22. novembra, ko je v dolino prišel 5. BPVN. V dolini je bilo sedaj 4560 francoskih vojakov. Glavna naloga je bila utrditi bazo pred morebitnim napadom vietminskih enot in čimprej usposobiti staro letališko stezo, ki jo je Vietminh pred prihodom Francozov sabotiral (skopal luknje na stezo), da bi baza lahko dobila čimveč zalog, ki jih je potrebovala (gradbeni material, strelivo, težko orožje ...). Stezo so zasilno popravili na roke z lopatami in tako so na njej lahko pričela pristajati manjša letala. Operacija Castor se je zaključila 22. novembra, ko so Francozi v dolino spustili še zadnje padalske enote. Z uspešnim končanjem operacije Castor je poveljnika Gillesa začasno nadomestil polkovnik Bastiani, vendar je Gilles

ostal v Dien Bien Fuju dokler se ne bi našla stalna zamenjava. Z zavzetjem Dien Bien Fuja se je tako začela težka naloga izgradnje utrjene baze (Fall 2002, 15–18).

5.2 Nastanek utrjene baze (base aero-terrestre)

Z uspešnim zavzetjem Dien Bien Fuja so se pričela obsežna dela za vzpostavitev infrastrukture utrjene baze. Kot sem že omenil, je vietminska divizija 316 bila na poti proti Dien Bien Fuju že pred začetkom operacije Castor, zato se je Francozom zelo mudilo, da pripravijo bazo na obrambo. Dela so bila v polnem teku, saj je bilo potrebno dokončati letališko stezo, da bi se v bazo lahko pripeljala težka oprema. Z letališčem se je mudilo tudi zato, ker je bilo potrebno zamenjati padalske enote s klasično pehoto, ki je težje oborožena in bolj primerna za obrambo utrjene baze. Za hitrejšo dokončanje letališča so uporabili montažne jeklene plošče in 25. novembra je bilo letališče dokončano. Dolžina steze je bila približno en kilometer (Windrow 2006, 253).

Cognyev štab je 30. novembra izdal direktivo, ki je definirala poslanstvo baze v Dien Bien Fuju:

1. Zagotoviti vsaj prosto uporabo letališča.
2. Zbrati obveščevalne podatke o Vietminhu iz širše okolice baze.
3. Nadaljevati z evakuacijo baze v Lai Čauu⁶.

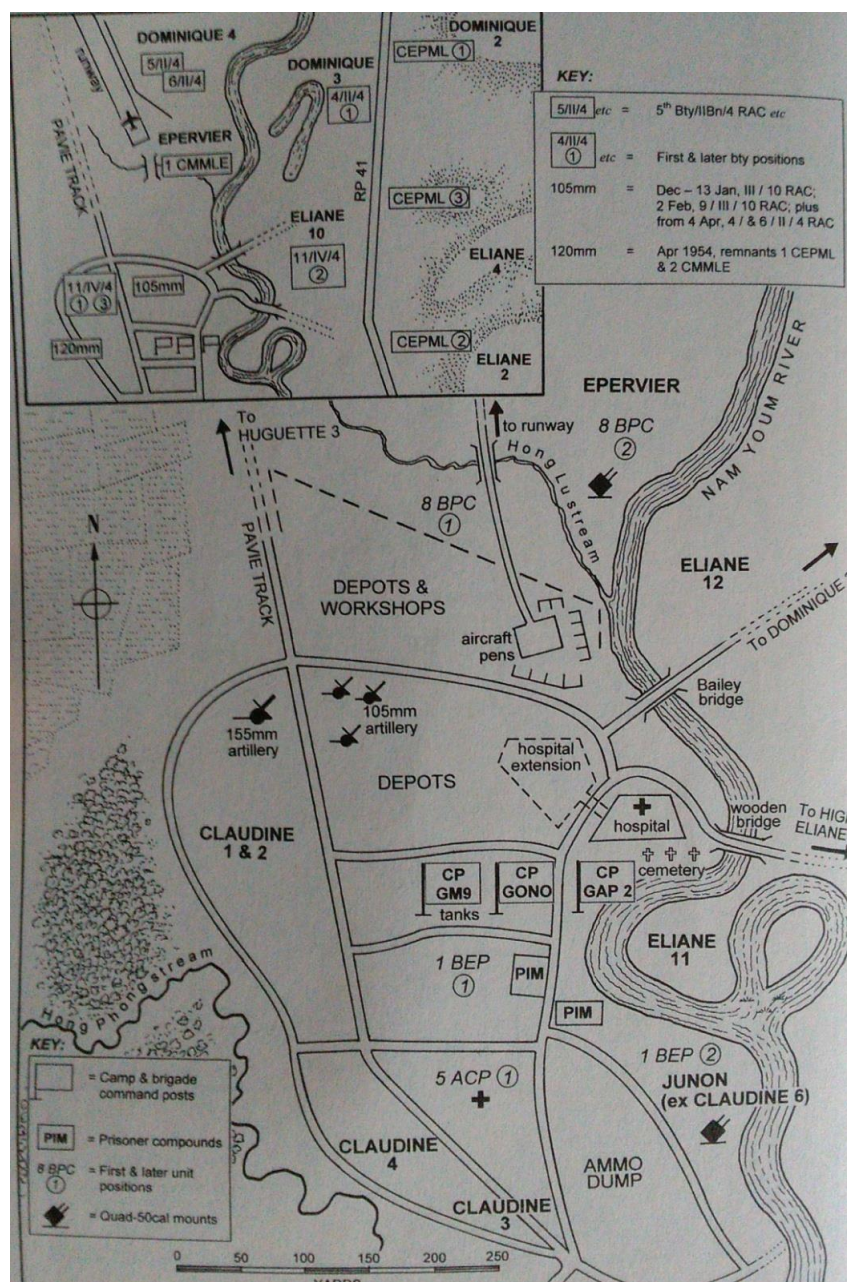
S prosto uporabo letališča je bilo mišljeno, da je treba držati bazo za vsako ceno, brez misli na umik. Z zbiranjem obveščevalnih podatkov pa so bili mišljeni ofenzivni pohodi iz baze proti severu in severovzhodu (predvidena smer Vietminhovega napada na bazo) in v teh pohodih mora sodelovati vsaj polovica moštva v bazi. Namen teh pohodov je bil zbiranje obveščevalnih podatkov, prizadejati sovražniku težke izgube in upočasnitev sovražnikovih načrtov (Fall 2002, 40). Navarrov štab oziroma njegov glavni načrtovalec polkovnik Berteil je 3. decembra sestavil načrt za Dien Bien Fu. Odločili so se, da sprejmejo bitko z Vietminhom v severozahodni regiji. Načrt je tudi predvideval kako bodo potekale vietminske priprave na bitko. Predvidel je 3 faze: fazo premika, fazo približevanja in zbiranja obveščevalnih podatkov in fazo napada. Načrt je predvidel, da naj bi faza premika zajemala prihod Vietminhovih enot in pripravo logistike, kar bo trajalo nekaj tednov. Faza približevanja in zbiranja obveščevalnih podatkov naj bi potekala od šest do deset dni. V tej fazi bi vietminske obveščevalne enote zbrale čim več informacij o bazi v Dien Bien Fuju in določile šibke točke v obrambi. Faza napada pa naj bi potekala nekaj dni, ker je načrt predvideval, da Vietminh ne

⁶ Evakuacija Lai Čaua se je imenovala operacija Pollux.

more veliko časa oskrbovati svojih enot tako daleč od svoje matične baze. Načrt je predvideval tudi maksimalno uporabo razpoložljivih letalskih sil za oviranje premikov vietminskih enot in njihove opreme (Fall 2002, 44). V skladu z načrti so v Dien Bien Fuju začeli izvajati ofenzivne pohode z namenom pridobiti obveščevalne podatke. Problem teh pohodov je bil, da je zaradi njih trpela utrditev baze in pa na koncu niso bili kaj prida učinkoviti, saj je bil teren težko prehoden in idealen za postavitve zased. Drugi problem pa je bil število enot v bazi. Windrow (2006, 310) navaja, da bi za velikost take baze potrebovali celo do 50 bataljonov, da bi se lahko uspešno upirala silam, ki so bile na poti v Dien Bien Fu. Toliko sil pa Navarre ni imel na razpolago.

Z Navarrovo odločitvijo, da bo sprejel bitko v Dien Bien Fuju, so vojaki začeli graditi bazo s pospešenim tempom. S sprejemom bitke pa se je tudi zamenjal poveljnik oporišča. Navarre in Cogy sta izbrala polkovnika Christiana de Castriesa, ki se jima je kot konjenik zdel pravi častnik za manevrsko obrambo Dien Bien Fuja. De Castries je poveljstvo prevzel 7. decembra 1953 (Roy 1967, 113). Načrt obrambe je predvideval izgradnjo centralnega kompleksa, kjer bi bilo centralno poveljniško mesto, poveljniška mesta posameznih bataljonov, različne delavnice za popravilo vozil in letal, zaklonilniki za letala, bolnišnica, skladišča, artilerijske baterije ... Glede razporeditve centralnega kompleksa glej Sliko 5.2.

Slika 5.2: Zemljevid centralnega kompleksa



Vir: Windrow (2006, 16).

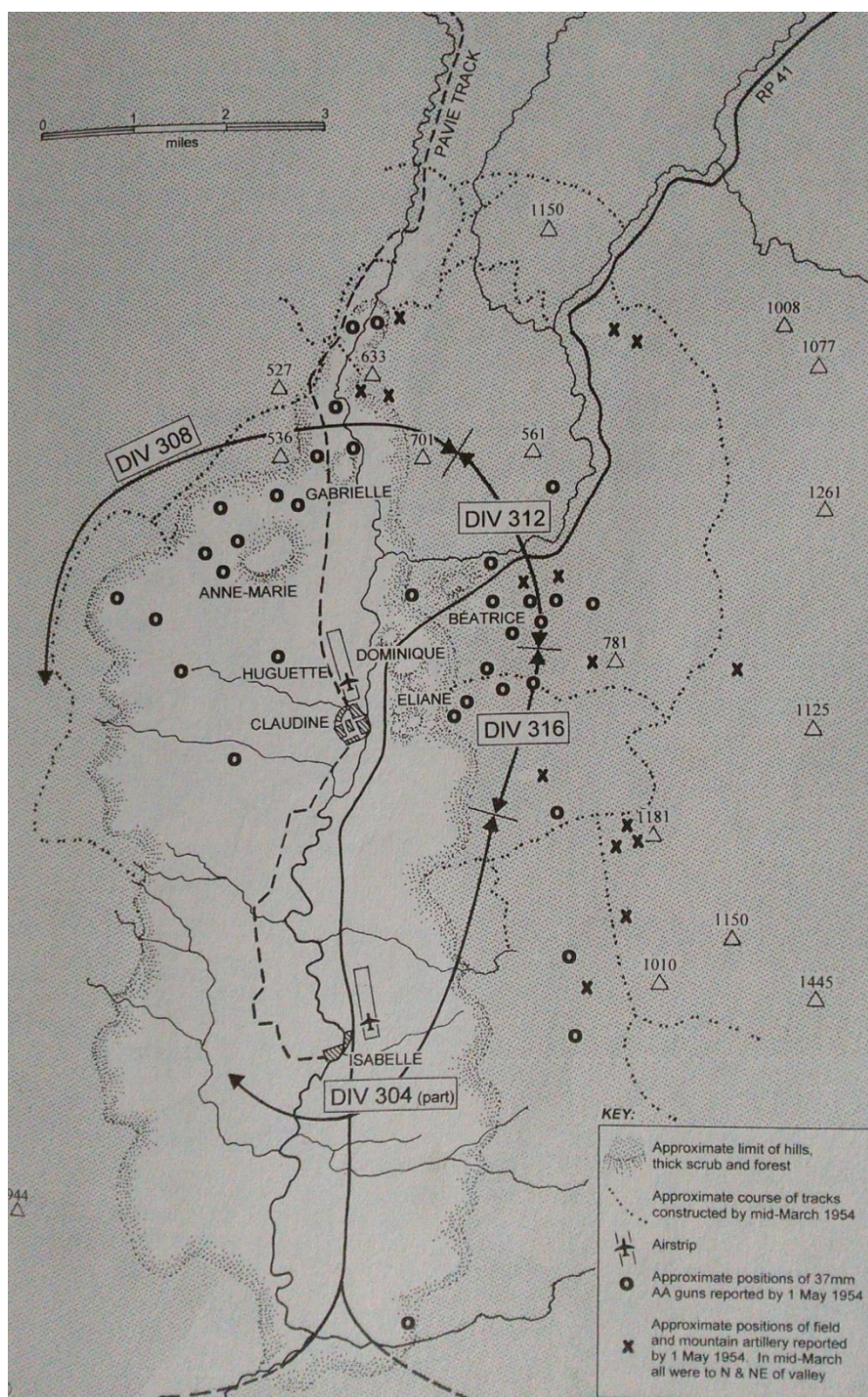
Poleg tega centralnega kompleksa pa so načrtovalci predvideli tudi zunanja žarišča odpora, ki bodo služila kot prva obrambna točka, centralno oporišče pa jim bo zagotavljalo artilerijsko podporo in enote za morebitni protinapad in okrepitve. Ta zunanja oporišča so bile samostojne baze v malem, saj je vsako oporišče imelo svoje poveljniško mesto, izdelan sistem bunkerjev, ki so bili medsebojno povezani z rovi, ambulanto za prvo pomoč in različne barikade za oviranje Vietminha (minska polja in ovire iz bodeče žice). Oporišča so bila postavljena na strateških točkah, po navadi na kakšni vzpetini (kjer je bilo to možno), kar je

branilcem omogočalo dober pregled nad terenom in taktično prednost pred napadalcem. Oporišče je bilo sestavljeno iz manjših medsebojno povezanih odpornih točk, ki so bile postavljene tako, da so si odporne točke zagotavljale navzkrižni ogenj (Davidson 1991, 228). Za izdelavo zunanjih oporišč so bili zadolženi posamezni bataljoni, ki so tudi potem bili nastanjeni tam. Kvaliteta bunkerjev teh oporišč je bila zelo odvisna od poveljnikov bataljonov, ki so zasedali ta oporišča. Tisti poveljniki, ki so imeli izkušnje z artilerijo, so dali velik poudarek na dobro zgrajene bunkerje, saj so se zavedali, da artilerija lahko naredi zelo veliko škode. Kvaliteta bunkerjev pa je bila odvisna tudi od naravnih danosti, saj je na nekaterih oporiščih bil dostopen les, na nekaterih pa ne. Na splošno je bilo v Dien Bien Fuju pomanjkanje pravih materialov za izgradnjo dobrih bunkerjev in zaklonov. V sami kotlini ni bilo prav veliko dobrih dreves za izdelavo bunkerjev, pa tudi kamenja ni bilo, ki bi ga lahko uporabili za detonacijsko plast⁷. Za ustrezno zaščito pred 105 mm artilerijo je potrebno narediti bunker, ki ima vsaj en meter debelo plast zbite zemlje med lesenimi podporniki debeline vsaj 15 centimetrov. Nad vso to konstrukcijo pa mora biti kamenje, pločevina ali beton. Tak bunker potem lahko zdrži obstreljevanje s 105 mm artilerijo. Major Sudrat, poveljnik inženirjev, je izračunal, da bi potreboval 34.000 ton materiala za izgradnjo bunkerjev in vse infrastrukture za 12 bataljonov. Poleg pomanjkanja pravega gradbenega materiala pa je bil tudi problem s časom, ki je bil namenjen izgradnji fortifikacij. Bataljon potrebuje okoli 2 meseca, da pripravi ustrezne bunkerje in zaklonilnike za celotno enoto (Fall 2002, 88–91; Windrow 2006, 314–317).

Zunanjih oporišč je bilo skupaj 8 in vsa so nosila ženska imena. Na severu baze so bila tri pomembna oporišča: Anne Marie, Gabrielle in Beatrice. Zahodno od centralne baze je bilo oporišče Huguette in opazovalna postaja Francoise, katere namen je bil opozoriti centralno bazo na napad iz zahoda. V centralnem delu je ležala Claudine, na vzhodu baze pa sta bili Dominique in Eliane. Kar nekaj kilometrov južno od centralne baze pa je ležalo osamljeno oporišče Isabelle, katero je imelo za nalogo varovanje pomožnega letališča in nudenje artilerijske podpore zunanjim oporiščem, ki so bila v dosegu (Simpson 2005, 38–39). Za natančno lokacijo zunanjih oporišč glej Sliko 5.3.

⁷ Plast kamenja, pločevine ali betona, ki sproži granate s kontaktnim vžigalnikom.

Slika 5.3: Zemljevid Dien Bien Fuja in zunanja oporišča



Vir: Windrow (2006, 15).

Ko je letališče začelo sprejemati prva transportna letala, lahko rečemo, da je baza resnično zaživela. Letala so pričela dostavljati potreben material za utrditev baze, pripeljala so nove okrepitve, težko orožje in strelivo. Pred inženirskimi enotami je bil velik izziv. Te so bile zadolžene za postavitve centralnega kompleksa.

5.3 Artilerija in težko orožje

Koncept utrjene baze se je močno zanašal na veliko ognjeno moč enot, ki so bile nastanjene v bazi. Ravno zato so v Dien Bien Fuju bila nastanjena letala, tanki in močna artilerija. Te enote naj bi zagotovile mobilnost in udarno moč utrjene baze, da strejo sovražnika, še preden se mu bo uspelo približati bazi. Artilerijski poveljnik Piroth je Navarru zagotovil, da bo njegova 155 mm protiartilerijska baterija uničila vietminsko artilerijo takoj, ko bo odprla ogenj. Kasneje se je ta domneva izkazala za nerealno, saj Francozom nikakor ni uspelo locirati vietminskih baterij, ker so bile predobro skrite v gosti džungli. Piroth svojih topov ni vkopal, ker so morali zagotavljati ognjeno podporo celotni bazi, se pravi, morali so imeti 360 stopinjski radij delovanja. Topovi so bili nameščeni v odprtih zaklonilnikih, kar je Francozom povzročilo velike izgube moštva med artilerijci, ko je vietminska artilerija začela resno obstreljevati bazo (Windrow 2006, 353). 105 mm artilerija je bila namenjena podpori pehote pri izvajanju ofenzivnih ali defenzivnih operacij. Francozi so imeli v bazi pred začetkom spopada naslednje artilerijske enote:

- 2. bataljon 4. polka kolonialne artilerije (2/4 RAC): 12 havbic kalibra 105 mm
- 11. baterija 4. bataljona 4. polka kolonialne artilerije (11/4/4 RAC): 4 havbice kalibra 155 mm
- 3. bataljon 10. polka kolonialne artilerije (3/10 RAC): 12 havbic kalibra 105 mm
- 1. minometna padalska četa tujske legije (1 CEMPL): 12 minometov kalibra 120 mm
- 1. sestavljena minometna četa tujske legije (1 CMMLE): 8 minometov kalibra 120 mm
- 2. sestavljena minometna četa tujske legije (2 CMMLE): 8 minometov kalibra 120 mm
- Vod protizračne obrambe (GAACEO): 4 težki mitraljezi na podnožju M55 (Windrow 2006, 343–344, 702)

Decembra so v utrjeno bazo z letali prepeljali 10 razstavljenih M-24 Chaffee tankov. Le-te so potem sestavili v bazi. Sedem tankov je bilo nastanjenih v centralnem oporišču, trije pa na Isabelle. V centralnem delu oporišča pa so bila nastanjena še naslednja letala: 6 izvidniških letal Cricket in 6 lovskih bombnikov F8F Bearcat. Na Isabelle je bilo nastanjenih 12 105 mm havbic, ostala artilerija pa je bila nameščena v centralnem kompleksu in okoliških obrambnih točkah (Fall 2002, 96–101).

Vietminh se je res potrudil pri postavitvi in maskiranju svojih topov. Za postavitev topov na notranja pobočja hribov je bil potreben ogroten logistični napor. En 105 mm top je tehtal

malo manj kot 2 toni in se ga ni dalo razstaviti kot nekatere manjše 75 mm topove. Vsak top so na roke zvelkli na pobočje hriba, kar je lahko trajalo tudi do enega tedna za posamezen 105 mm top. Ta faza je bila najbolj nevarna, saj so bili zelo izpostavljeni. To težavo pa so rešili tako, da so top premikali ponoči in za seboj sproti zabrisali sledove vleke, da jih čez dan ni bilo mogoče opaziti (Windrow 2006, 292–293). Topove so namestili na notranja pobočja hribov (direktni artilerijski ogenj), kar je v nasprotju s splošno sprejeto artilerijsko taktiko. Ta predvideva, da se topove postavi na zunanja pobočja, kjer so v zavetju hriba in potem v velikem loku streljajo granate preko hriba (posredni artilerijski ogenj). Giap se je za tako postavitev topov odločil zaradi neizkušenosti svojih artilerijcev, saj ni imel dovolj šolanega kadra. Artilerija je zelo tehnična disciplina in takega kadra je vietminski vojski primanjkovalo. Potrebno je izdelati zapletene načrte ognja, izračunati naklon, doseg in tudi upoštevati vremenske pogoje. S postavitvijo topov na notranja pobočja hribov pa je Giap svojim artilerijcem olajšal nalogo, vendar so bili topovi zaradi tega bolj izpostavljeni in imeli so manjši kot delovanja. To so rešili z zelo dobrim maskiranjem in vkopavanjem topov v pobočje hriba, kjer so bili varni pred francoskim protiartilerijskim ognjem. Ko je bil top vkopan, je bil popolnoma skrit, edino pred streljanjem je posadka premaknila top do strelske line v obliki narobe obrnjene črke L, kjer je potem samo konec cevi gledal iz bunkerja. Po končanem streljanju pa je posadka spet premaknila top v bunker in ga povsem skrila. Strelsko lino so po streljanju očistili, saj se po večkratnem streljanju na njej naberejo saje in ta malenkost lahko hitro izda položaj artilerije. Ker je bila strelska lina dokaj majhna, so imeli topovi omejen kot delovanja in lahko so streljali na samo določene tarče. Ker pa je imel Giap veliko število artilerije, to ni predstavljalo večjega problema. Dodatno pa je Vietminh zaščitil svoje topove tudi z izdelavo lažnih artilerijskih položajev. Za povezavo topniških položajev s poveljstvom so napeljali telefonske kable po zemlji, ker če bi se pogovarjali po radiu, bi Francozi lahko prestregli njihova sporočila (Fall 2002, 103; Windrow 2006, 291–293). Edini problem bi nastal, če bi Francozi spreminjali lokacijo svojih pomembnih točk, kar pa je bilo možno edino za artilerijo. Windrow (2006, 294) navaja, da je imel Vietminh pred začetkom bitke v dolini postavljenih okoli 170 kosov artilerije z večjim kalibrom od 75 mm. Tako je Vietminh imel veliko prednost pred Francozi, kar se tiče artilerije, saj je bilo razmerje med artilerijo 1 proti 3 v korist Vietminha.

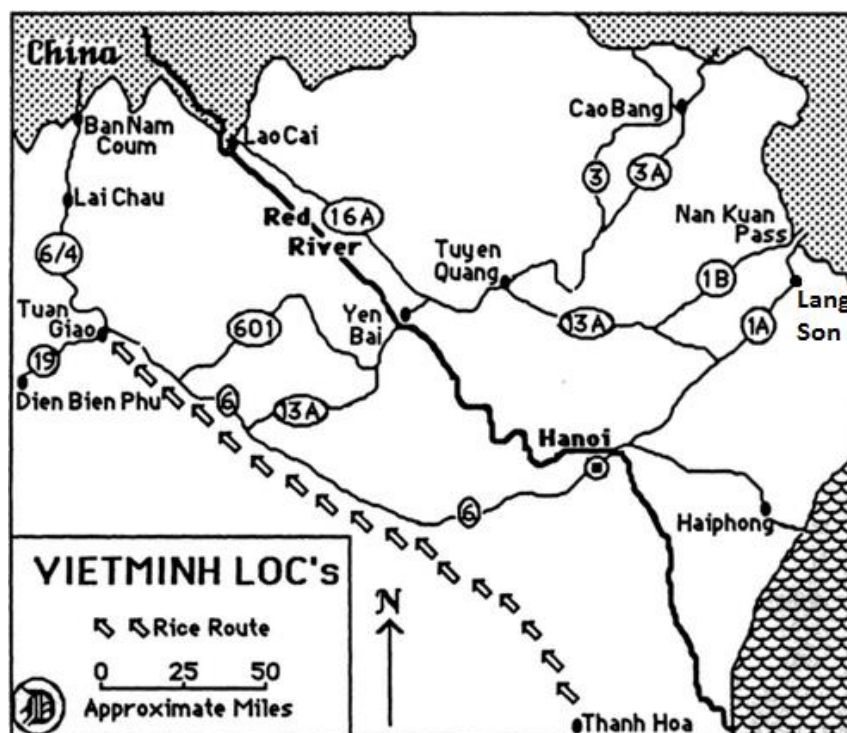
5.4 Logistika

Navarre in Giap sta se zavedala, da bo logistika odigrala ključno vlogo pri bitki za Dien Bien Fu. Giap (1970, 158) pravi: "Logistika je vsak trenutek postavljala vsaj tako težke probleme kot sam boj. Prav te težave so bile po mnenju sovražnika za nas nepremagljive." Logistična bitka je imela dvojno vlogo: zagotoviti dovolj zalog za lastne sile in nasprotniku otežiti oskrbovanje njegovih sil (Davidson 1991, 214). Oskrbovanje sil v Dien Bien Fuju je bila težavna naloga za obe strani. Dien Bien Fu je od Hanoja oddaljen kakšnih 300 kilometrov zračne linije in to je bilo dovolj, da so Francozi imeli težave z oskrbovanjem svoje baze. Za Giapa pa je bila ta razdalja še večja, saj se je moral držati že narejenih poti, tako da je bil hipotetično gledano Giap v slabšem položaju.

Njegove enote je čakalo vsaj okoli 450 kilometrov, kolikor znaša razdalja po cesti od Hanoja do Dien Bien Fuja. Večina njegovih divizij pa je bila nastanjena še dlje. Tu pa je treba še dodati, da ceste v severozahodnem delu Vietnama niso take kot si jih predstavljamo Evropejci. To so bolj džungelske poti, ki bi jim težko rekli cesta, saj niso bile vzdrževane in na nekaterih delih jih je celo prerasla vegetacija, ponekod so jih zasuli plazovi ... (Windrow 2006, 259) Pred Giapovimi inženirskimi enotami je tako bila težka naloga razširitve cest, izgradnje mostov, da bodo zdržali teže tovornjakov, ki so prevažali zaloge, opremo, hrano, strelivo in artilerijo. Nekateri mostovi so bili zelo domiselno zgrajeni. Da so jih prikrili pred opazovanjem iz zraka, so most naredili kakšnih 10 centimetrov pod vodno gladino. Veliko pozornost so namenili tudi maskiranju enot na pohodu in logističnim enotam. Ponekod so cesto zakrili tako, da so skupaj povezali vrhove dres, kar je ustvarilo nekakšen tunel. Vietminh je bilo zelo domiselno in izviren pri maskiranju (Windrow 2006, 267). Poleg inženirskih enot in vojakov pa je vodstvo Vietminha mobiliziralo tudi čisto navadne ljudi, da so s svojim delom prispevali k temu logističnem uspehu. Za to priliko so skovali naslednjo parolo: "Vse za fronto, vse za zmago" (Giap 1970, 157). Giap je na celotnem odseku svojih oskrbovalnih poti razporedil delavce in inženirje, ki so bili zadolženi za popravilo cest po francoskem bombardiranju. Na nekaterih odsekih, ki so bili ozka grla, pa je imel cele ekipe nosačev, ki so v primeru uničenja ceste na roke prenesli tovor. Pri takih občutljivih odsekih pa je Giap namestil tudi protiletalsko obrambo. Sistem je deloval tako, da so tovornjaki vozili zaloge na samo določenem odseku poti, potem pa so te zaloge prenesli nosači na naslednji konvoj tovornjakov. Kjer je narava nudila dobro zaščito, so konvoji potovali ves čas, na nekaterih bolj izpostavljenih odsekih pa je transport potekal samo ponoči. Na celotni poti so imeli tudi posameznike, ki so bili zadolženi za opazovanje neba (to je bilo možno, ker

Francozi niso imeli reaktivnih letal in si letalo naprej slišal). Če se je le-to pojavilo, so opozorili konvoj na pretečo nevarnost, da se je imel čas skriti. Vietminh je svoje zaloge tovoril z različnimi sredstvi. Najbolj osnovno je bilo predelano kolo, ki je lahko nosilo zavidljivo količino riža⁸. Uporabili so vsa sredstva, ki so jih imeli na voljo. Za transport so tako poleg koles uporabili človeško silo, konje, čolne in ruske tovornjake Molotova s kapaciteto 2,5 tone. Tovornjaki so prepeljali večino težje opreme, se pravi strelivo in artilerijo, lažje zaloge pa so transportirali z ostalimi sredstvi (Windrow 2006, 259–267). Glavna oskrbovalna pot je potekala iz Lang Sona in Cao Banga v bližini kitajske meje preko Tuyen Quanga do stičišča oskrbovalnih poti pri Yen Baju. Od Yen Baja pa se je pot nadaljevala poti Tuan Giaua. Prva sekundarna oskrbovalna pot je potekala od Lao Caja do Yen Baja, druga sekundarna oskrbovalna pot pa je potekala od Ban Nam Couma do Tuan Giaja. Večino riža je Vietminh dobil iz province Thanh Hoa na južnem delu severnega Vietnama. Za potek oskrbovalnih poti glej Sliko 5.3 (Davidson 1991, 214–216).

Slika 5.4: Potek oskrbovalnih poti v Vietnamu



Vir: prirejeno po Davidson (1991, 215).

⁸ S predelanim kolesom je bilo možno peljati tudi do 200 kg riža (Shrader 2015, 348).

Glavna vietminska oskrbovalna baza je bila Tuan Giao, ki je bil kakšnih 60 kilometrov oddaljen od Dien Bien Fuja. To ni bilo veliko centralno skladišče, ki bi bilo v nevarnosti, če bi Francozi bombardirali to območje, ampak so bile zaloge razporejene v različnih manjših skladiščih. Do 15. januarja so zaloge od Tuan Giaja pa do Dien Bien Fuja nosili na roke, saj je bila cesta v zelo slabem stanju, kasneje pa so jo vietminski inženirji popravili in razširili (Fall 2002, 128–129; Windrow 2006, 263).

Vietminske enote so bile na maršu sposobne narediti 30 kilometrov podnevi in celo do 50 kilometrov ponoči. Do take razlike pride, ker je francosko letalstvo bombardiralo njihove oskrbovalne poti in so se vietminske enote podnevi morale gibati bolj pritajeno in posvetiti še večjo pozornost maskiranju (Roy 1967, 105). Vzdržljivost vietminskih enot lepo prikazuje naslednji citat: „»Nāše noge so iz Źeleza,« se radi šaliĹo borci Ljudske armade” (Roy 1967, 107).

Francozi so poskušali zmanjšati pretok zalog po oskrbovalnih poteh z bombardiranjem le-teh. Ta naloga pa je bila v pristojnosti Dechauxa, ki je bil poveljnik severne taktiĹne letalske skupine (GATAC Nord). Pri snovanju naĹrta se je francosko letalstvo opiralo na uspehe strateškega bombardiranja med drugo svetovno vojno v Evropi. Menili so, da lahko vsaj upoĹasnijo, Ĺe ne celo ustavijo pretok zalog po vietminskih oskrbovalnih poteh. Od letalstva se je veliko priĹakovalo, vendar je bil konĹni uĹinek bolj slab.

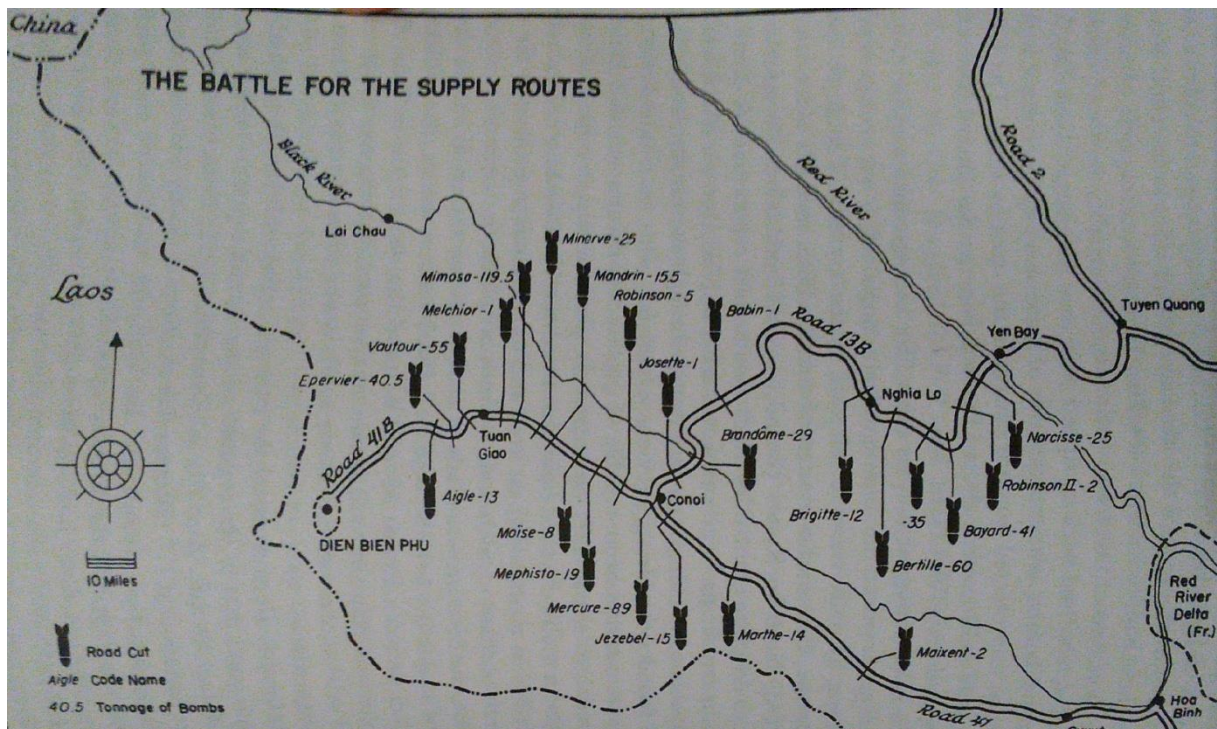
Naj naštejem razloge za neuspeh francoskega bombardiranja oskrbovalnih poti:

1. Francoske bombniške posadke niso bile dobro izurjene in manjkalo jim je izkušenj.
2. PoveĹanje vietminske protiletalske artilerije. Leta 1952 so Francozi v severnem Vietnamu zabeleŹili 170 protiletalskih vietminskih pozicij, naslednje leto pa Źe 714. Ko pa je potekala bitka za Dien Bien Fu, pa je teh poloŹajev moralo biti Źe veĹ.
3. Premajhno Źtevilo letal in posadk. Dechaux je imel na voljo samo 107 letal (32 lovcev, 45 lovskih bombnikov in 30 bombnikov) za izvedbo vseh svojih operacij (operacije za presekanje vietminskih poti so imele prednost, samo niso bile edine). Źtevilka dejansko uporabnih letal pa je bila niŹja, in sicer zaradi rednega vzdrŹevanja letal, popravil in izgub.
4. Bombardiranje je bilo preveĹ razprŹeno po celotni oskrbovalni poti, Francozi bi morali skoncentrirati bombardiranje na nekaj strateŹkih toĹk – ozkih grl.

5. Francozi niso imeli izdelane strategije za uporabo bombnikov in veliko letal, tista pa, ki so jih imeli niso bila primerna za napade na tleh (Fall 2002, 129–133; Windrow 2006, 268–274, 282).

Četudi bi Francozi odpravili te razloge, mislim, da jim ne bi uspelo prekiniti vietminskih oskrbovalnih poti. V najboljšem primeru bi lahko samo malo upočasnili pretok zalog. Moje mnenje izhaja iz ameriškega primera bombardiranja Ho Ši Minhove poti, kjer so imeli Američani na razpolago pravo strateško silo bombnikov B-52, pa jim tudi ni uspelo zaustaviti dotoka zalog v južni Vietnam. Primer enega takega napada: “v napadu je sodelovalo 30 letal s 600 t bomb. Napad strateških bombnikov je stal približno 21.000.000 ameriških dolarjev, prehod pa je bil prevozen za tovorna vozila že čez dva dni” (Smith 1995, 90 v Sečan 2004, 34). Francozi pa so v operaciji za prekinitve vietminske logistike odvrgli na različne točke vsega skupaj približno 600 t bomb (Fall 2002, 132). Za tonažo odvrženih bomb na posamezne točke glej Sliko 5.5.

Slika 5.5: Zemljevid oskrbovalnih poti in francoskega bombardiranja



Vir: Fall (2002, 132).

Ko je Navarre sprejel bitko v Dien Bien Fuju, je domneval, da Vietminh v tej odročni regiji ne bo mogel oskrbovati več kot 2–2,5 divizije. Ni se mogel bolj motiti, saj je Vietminh v Dien Bien Fu poslal okoli 3 pehotne divizije in 1 artilerijsko divizijo (Windrow 2006, 259).

Navarre je domneval, da Giap ne bo kos logističnemu izzivu, vendar se je zgodilo ravno nasprotno. Navarre je svoje načrte za Dien Bien Fu prilagodil tej domnevi, saj je predvidel, da bo vietminska faza napada kratkotrajna. Če bi bilo to tako, potem bi Dien Bien Fu verjetno res zdržal.

Koncept zračno-kopenske baze je predvideval, da se vse zaloge v bazo transportirajo z letali. Tako je bila le-ta povsem odvisna od letalske logistike. Dokler je letališče normalno delovalo, je tudi baza dobivala zadostno količino zalog za normalno delovanje. Ni pa bilo možno z letali prepeljati vseh zalog, ki bi jih baza potrebovala za dobro utrditev položajev. Kot sem že omenil, je Sudrat izračunal, da bi baza potrebovala 34.000 ton materiala za utrditev. Take količine pa ni bilo možno transportirati po zraku v nekem normalnem času. Pri francoski logistiki za oskrbo lastne baze tako spet pridemo do problema velike oddaljenosti od matičnih letališč. Kot pri operaciji Castor je vreme tudi pri "logistični bitki" odigralo pomembno vlogo. Pri operaciji Castor je bilo od vremena odvisno, ali se bo operacija sploh izvedla, pri "logistični bitki" pa koliko zalog bo baza v Dien Bien Fuju dobila. Transportno letalstvo je imelo tudi premalo letal in posadk, da bi zadostno oskrbovalo bazo v Dien Bien Fuju. Vsi ti problemi pa so bili že pred začetkom zavzetja Dien Bien Fuja predstavljeni Navarru. Davidson (1991, 219) piše: "Ameriški logistični strokovnjaki so izračunali, da bi enote v Dien Bien Fuju potrebovale *minimalno* 200 ton na dan, da bi vzdrževale bojno pripravljenost". Po Windrowu (2006, 706) pa je baza v povprečju dobila 133 ton na dan⁹. Se pa je treba zavedati, da je baza v mesecu maju pred padcem dobivala v povprečju samo 50–80 ton zalog na dan, kar je izredno malo.

S povečanjem vietminskih sil okoli Dien Bien Fuja se je logistična situacija za utrjeno bazo začela zaostrovati zaradi vse več protiletalskih položajev. Giap je v Dien Bien Fuju prvič uporabil 37 mm protiletalske topove, vendar je z njihovo uporabo počakal, dokler se Francozi niso dodobra stacionirali v Dien Bien Fuju, da se ne bi več umaknili.

Končni udarec oskrbovanju baze pa je prizadejala osvojitev zunanjih obrambnih položajev (napad na Beatrice in Gabrielle). To je omogočilo Vietminhu, da je svoje protiletalske in artilerijske baterije prestavil še bližje letališču in ga nevtraliziral. Z nevtraliziranjem letališča pa se je logistična situacija za Francoze močno poslabšala. Tako so lahko bazo oskrbovali samo s spuščanjem zalog s padali, kar pa je spet prineslo dodatne probleme. Enote na tleh so imele več dela z zbiranjem zalog, ki so jih odvrgli s padali, pa tudi nevarnost je bila večja, saj jih je med delom obstreljevala vietminska artilerija (Windrow 2006, 422). Nekatere zaloge so

⁹ To povprečje zajema obdobje od 20. novembra 1953 do 7. maja 1954.

tudi padle na sovražnikove položaje, tako da so Francozi hkrati oskrbovali tudi Vietminh. S krčenjem prostora, ki so ga zasedali Francozi se je delež napačno spuščениh zalog še povečal. Letala Bristol 170 so uporabili za transport tovornjakov, ki so jih potem uporabili za razvoz opreme in zalog po bazi v Dien Bien Fuju. Dien Bien Fu je imel za notranjo distribucijo zalog na voljo naslednja vozila: 44 ameriških džipov Willys, 47 tričetrt-tonskih tovornjakov Dodge tipa C in 26 dvo in poltonskih tovornjakov. Za prevoz ranjencev pa so imeli eno reševalno vozilo. Centralni sistem notranje distribucije je deloval, dokler ni prišlo do napada na bazo. S povečanjem vietminskega artilerijskega ognja pa je prišlo do razpada tega sistema, saj je bilo skoraj nemogoče vzdrževati centralni sistem distribucije zaradi pomanjkanja vozil (Fall 2002, 268).

5.5 Napad

Pred začetkom spopada je bilo v okolici Dien Bien Fuja naslednje število enot:

- Vietminh je imel okoli 49.500 vojakov in 31.500 logistično podpornega osebja v Dien Bien Fuju. Na oskrbovalnih poteh je bilo še dodatnih 23.000 enot podpornega osebja.
- Francozi pa so v utrjeni bazi imeli 13.200 vojakov. Od te številke pa je bilo okoli 7000 bojnega osebja zelo različne kvalitete (od dobrih bataljonov tujske legije pa do slabih tajskih bataljonov).

Razmerje med silami je tako bilo okoli pet proti ena za Vietminh (Fall 2002, 133). Vietminh je imel v Dien Bien Fuju naslednje pehotne divizije: 308., 312. in 316. Za artilerijsko podporo je skrbela "težka divizija" 351. Prisotna pa sta bila še 148. neodvisni polk in 57. polk iz 304. divizije (Davidson 1991, 223). Vietminske enote so bile dobro vkopane, naredili so omrežje rovov (jarkov), ki so povezovali posamezne položaje. Tako so se lahko vietminske enote neovirano gibale tudi pod artilerijskim obstreljevanjem.

Davidson (1991, 234–262) je Giapov napad razdelil v 3 faze. Te faze sem vzel za osnovo in jih še malo bolj natančno razdelal. Giapove priprave in napad za zavzetje francoske utrjene baze sem tako razdelil v več faz:

1. faza (pripravljalna faza)
2. faza (1. faza napada)
3. faza (zatišje)
4. faza (2. faza napada)
5. faza (2. faza napada s spremenjeno taktiko)
6. faza (3. faza napada)

5.5.1 Pripravljalna faza

V pripravljalni fazi je bila priprava logistike najpomembnejša stvar, za katero je moral Giap poskrbeti. Logistični izziv sem že opisal v poglavju o logistiki. S prihodom enot v okolico Dien Bien Fuja pa je moral Giap poskrbeti za razporeditev enot in zavzetje položajev. 308. divizija je tako zavzela položaje severozahodno od baze, 312. divizija je zavzela položaje severovzhodno od baze, 316. divizija pa vzhodno od baze (Windrow 2006, 15). Ko so bile enote razporejene, pa je bilo treba pripraviti povezovalne rove za premikanje enot, vso podporno infrastrukturo za normalno delovanje enot (skladišča, kuhinje, prostore za počitek ...) in zgraditi bojne položaje. V tej fazi so vietminski izvidniki zelo natančno opazovali razporeditev enot utrjene baze, razporeditev pomembnih položajev (lokacije poveljstev, artilerije, komunikacij ...), razporeditev obrambnih točk in njihove navade (menjava straže, menjava enot na posameznih obrambnih točkah ...). Vse te dejavnosti so lahko počeli z oddaljenosti, saj so bili na višjem terenu in francoska baza ni uporabljala nobenega maskiranja (Simpson 2005, 35). Večino dreves v utrjeni bazi so požagali za gradbeni material, podrastje pa požgali, da bi vietminskim enotam otežili prikrito približevanje (Windrow 2006, 315). Nekateri bolj specializirani izvidniki pa so se tudi vtihotapili v bazo, da so dobili še natančnejše podatke. Tako je Vietminh točno poznal razpored francoske baze, Francozi pa s svojimi patruljami in izvidovanjem niso bili najbolj uspešni. Kot sem omenil že v poglavju o artileriji, so bili vietminski artilerijski položaji izredno dobro skriti, tako da Francozom ni uspelo odkriti vietminske artilerije (Davidson 1991, 230–231).

5.5.5 Prva faza napada

Najprej je Giap nameraval zavzeti severne obrambne točke, s čimer bi zmanjšal velikost francoske baze in hkrati zavzel strateške vzpetine, ki so imele neposreden pregled nad bazo. Z zavzetjem teh položajev bi lahko premaknil svojo artilerijo bližje francoski bazi, da bi bila še bolj učinkovita. Giap je razumel, da je baza odvisna od letališča in letal, ki dovažajo okrepitve in zaloge. S približanjem protiletalske artilerije bi Giap najprej otežil logistiko in prihod novih okrepitev, kasneje pa bi lahko bazo čisto odrezal od sveta. V prvi fazi napada se je Giap posluževal naslednje taktike: vietminske enote so skopale rove čisto do francoskih položajev, da so se lahko nemoteno gibale in zbrale na položajih za napad (Davidson 1991, 225; Windrow 2006, 379). Že pred samim napadom pa je vietminska artilerija pričela z artilerijsko pripravo. S to pripravo so "omehčali" obrambo napadene točke, otežili delovanje francoske

artilerije in otežili pošiljanje okrepitev napadeni točki. Prvi val napadalcev je bil sestavljen iz saperjev, ki so imeli za nalogo uničiti žične in ostale ovire. To so storili z bangalorskim torpedom¹⁰, nekateri pa so se kar z eksplozivom vrgli pred ali pod oviro in se razstrelili. Že pred samim napadom pa so vietminske pehotne sile za ognjeno podporo postavile svoja orožja (minomete, puškomitraljeze, netrzajne topove) na dobre pozicije, s katerih so potem lahko nevtralizirali francoske obrambne položaje in podprli pehotni napad. Potem je sledil napad pehote, katera je uporabila taktiko množičnega napada¹¹. Pehota je izkoristila luknje v ovirah, katere so napravili saperji in naskočila francoske položaje, ter jih prevladala s svojo številčnostjo. To naj bi bil šolski primer napada, ki ga je vietminska pehota tudi vadila. V praksi pa pogosto ni šlo tako zlahka, saj Francozi niso kar tako prepustili svojih položajev in so se zagrizeno branili. Za urjenje napada na obrambne točke so naredili tudi poligon v naravni velikosti, kjer so potem vadili različne manevre. Tako so zagotovili, da je vsaka enota točno vedela, kaj je njena naloga in okrepili sodelovanje med enotami. S tem urjenjem pa so tudi identificirali pomanjkljivosti posameznih enot in pomanjkljivosti načrta ter ga temu primerno popravili (Davidson 1991, 225–226). Čas za začetek napada je bil tudi skrbno izbran. Artilerijska priprava se je začela, ko je bilo dovolj svetlo, da je artilerija še lahko naredila popravke pri ciljanju tarče. Za napad letal pa je bilo ob začetku artilerijske priprave že prepozno. Pehota pa je napadla takrat, ko je že imela kritje mraka ali noči. Pozornost je namenil tudi luni, da ni bila presvetla ali pretemna noč (Davidson 1991, 234).

S 13. marcem 1954 se je pričel napad vietminskih enot na utrjeno bazo v Dien Bien Fuju in je res potekal tako, kot je predvidel Cogneyev štab. General Giap si je za svoj prvi cilj izbral obrambno točko Beatrice, saj je bil ta položaj dokaj umaknjen od centralnega oporišča, kar je otežilo pošiljanje francoskih okrepitev ali protinapadov. Beatrice je imela samo en obrambni pas, za razliko od Gabrielle, kjer je bilo dovolj prostora za dve obrambni liniji. Prednost napada na severne obrambne točke, pa je bila tudi ta, da artilerija na Isabelle ni imela takega dosega, da bi se lahko vmešala v bitko. Na Beatrice je bil nastanjen 3. bataljon tujske legije iz 13. pol brigade (3/13 DBLE) (Davidson 1991, 235; Windrow 2006, 377). Tujska legija je na splošno znana po svoji zanesljivosti in učinkovitosti, kar pa je veljalo tudi za enote na Beatrice. Giap se je odločil za izvedbo tri krakega napada in zanj je izbral 141. in 209. polk 312. divizije (Windrow 2006, 379). Posamezen krak je imel 2 bataljona in je bil zadolžen za napad na svoj sektor. Giap je uporabil taktiko, ki sem jo že opisal na začetku tega

¹⁰ Bangalorski torpedo je dolga palica napolnjena z eksplozivom.

¹¹ V originalu human waves attack.

podpoglavja. Boj je bil silovit, vendar Francozi niso imeli sreče oziroma njihovi bunkerji niso bili dovolj utrjeni, saj je vietminski artileriji uspelo direktno zadeti poveljniško mesto na Beatrice. Tako je slednja ostala brez svojega vodstva, ki je bilo ključno za organiziranje obrambe (Windrow 2006, 380–381). Vojaki na Beatrice so se upirali vietminskemu napadu, kakor so najbolje znali, vendar to na koncu ni bilo dovolj. Okoli 100 preživelih z Beatrice se je izognilo zajetju, saj so se umaknili s položajev. Zgodaj zjutraj 14. marca je bila Beatrice v vietminskih rokah. Žrtve na obeh straneh so bile hude. Različni avtorji se ne strinjajo o številu mrtvih¹², vendar dejstvo ostaja, da je bil bataljon tujske legije zdesetkan. Zjutraj je bil izveden protinapad, vendar ga je Vietminh odbil in ponudil Francozom premirje, da poberejo svoje mrtve z bojišča. Ko je bilo premirja konec, so Francozi opustili protinapad, saj so bile obrambne pozicije na Beatrice popolnoma uničene in tudi Vietminh je imel dovolj časa, da vzpostavi obrambo (Davidson 1991, 236; Fall 2002, 142–143). Obe strani sta se začeli pripravljati na nov spopad, ki je sledil proti večeru. Vietminhu je uspelo zaustaviti transportni promet, saj so z artilerijo pokrivali stezo, uničili preostala letala in pomožne letališke objekte. S tem je Giapu uspela pomembna zmaga z vidika logistike. Baza v Dien Bien Fuju je prejela nove okrepitve, saj so z letali spustili 5. bataljon vietnamskih padalcev (5 BPVN). Večer 14. marca se je začel podobno kot prejšnji dan. Vietminska artilerija je začela z artilerijsko pripravo, vietminski vojaki pa so se premaknili v položaje za napad. Naslednja tarča je bila Gabrielle, kjer je bil nastanjen 5. bataljon 7. alžirskega strelskega polka (5/7 RTA), ki pa je bil številčno močnejši od posadke na Beatrice. Poleg alžirskega bataljona pa je bila na Gabrielle nastanjena 2. sestavljena minometna četa tujske legije s 120 mm minometi (2 CMMLE) (Windrow 2006, 393–397). Za napad sta se pripravila 88. polk in 102. polk 308. divizije. Napad je bil silovit, vendar so se Alžirci dobro upirali. Vietminska artilerija je povzročila hude izgube med francoskimi artilerijci. Zgodaj zjutraj je prišlo do zatišja, saj je vietminski napad izgubil zagon. Potem pa je prišlo do ponovnega vietminskega artilerijskega obstreljevanja, ki je bilo še bolj silovito kot prej (Davidson 1991, 237). Vietminske enote so opustile taktiko masovnih napadov in so pričele izvajati preboje z manjšimi enotami, kjer so izkoristili vsako odprtino v obrambi. Nova taktika je obrodila sadove in kmalu se je pričelo bojevanje v francoskih jarkih. Alžirci so se še zmeraj držali, vendar je bila situacija kritična, zato so organizirali pošiljanje okrepitev (Windrow 2006, 400). Za okrepitve so izbrali 5. BPVN, ki še ni dobro poznal terena in je bil precej oddaljen od Gabrielle (prečkati je moral celoten centralni kompleks). Zapletlo se je, ko je 5. BPVN napredoval proti Gabrielle in prišel

¹² Fall (2002, 142) navaja, da je v bitki za Beatrice umrlo okoli 300 vojakov, Windrow (2006, 389) pa navaja 125 mrtvih.

v kontakt z vietminskimi enotami, ki so imele za nalogo preprečiti prihod okrepitev. Večina enot se je poglobila in nehala napredovati, tako da je samo delček celotnega bataljona prišel do Gabrielle. Tam pa je prišlo do druge napake, saj so bile radijske zveze zelo slabe in so enote na Gabrielle razumele, da 5. BPVN niso okrepitve, ampak da so tam zato, da krijejo njihov umik. Tako so Alžirci sami zapustili položaje in se umaknili. Za Giapa je to bila briljantna zmaga in potrditev, da je bila njegova strategija pravilna (Fall 2002, 150–153). Dve zaporedni osvojitvi pa sta tudi zelo dobro vplivali na moralo vietminske vojske, saj nekateri na začetku bitke niso bili prepričani, da lahko premagajo Francoze. Tako je na severnem delu ostalo samo še oporišče Anne Marie. Spričo hudih porazov so bili Tajci (3. BT), ki so bili nastanjeni na Anne Marie 1 in 2, zelo demoralizirani in so počasi začeli zapuščati položaje. K temu je pripomogla tudi vietminska propaganda, ki je bila zelo dejavna. Francozom tako ni preostalo drugega, kot da umaknejo enote in opremo, ki so še ostali na Anne Marie 1 in 2. S tem je bila prva faza napada zaključena in Giap je dosegel vse cilje, ki si jih je zadal. Velike izgube na vietminski strani pa so kljub vsemu malo skazile celotno sliko, vendar je bil Giap vseeno zadovoljen (Davidson 1991, 239–240).

5.5.3 Zatišje

Francoska morala je bila po padcu Gabrielle in Beatrice zelo slaba. Obe strani sta se intenzivno pripravljali na nadaljevanje spopada. V bitki za Gabrielle in Beatrice so Francozi izstrelili 12.600 granat 105 mm kalibra od 27.000 granat, 10.000 minometnih min kalibra 120 mm od 23.000 minometnih min, 600 granat 155 mm kalibra od 3000 granat, ki so bile na zalogi pred začetkom bitke (Fall 2002, 158). Tudi zaloge streliva je bilo treba obnoviti, kar pa je predstavljalo problem, saj je bilo letališče neuporabno. Tako so morali vse zaloge spustiti s padali, kar je še dodatno otežilo zadeve. Za okrepitve so izbrali 6. BPC in ga spustili nad območjem izkrcanja Octavie, katerega so prej zavarovale enote iz Isabelle. Med tem zatišjem pa je tudi prišlo do krize vodenja in poveljevanja. Fall (2002, 177) omenja, da je težko opisati, kaj točno se je dogajalo 24. marca 1954, ko je prišlo do neformalnega prevzema poveljevanja s strani Langlaisa. Pravi, da so nekateri štabni častniki temu pravili puč s strani "padalske mafije". Dejstvo je, da je Langlais takrat prevzel de facto vodenje baze in bil zadolžen za njeno obrambo, Castries pa je imel formalno oblast in večinoma skrbel za kontakte s Cogneyem. V tem obdobju so Francozi tudi izvedli zadnjo ofenzivno operacijo, ki je imela za cilj uničiti protiletalske položaje zahodno od baze. Namen operacije je bil vsaj malo olajšati

oskrbovanje baze. Operacija je bila uspešna in je pomagala povrniti moralo francoskim vojakom (Davidson 1991, 240–245).

Vietminh pa se je pripravljaj na začetek druge faze napada. Ker so zavzeli veliko ozemlja, je bilo potrebno nove položaje utrditi in povezati z rovi. V tem vmesnem obdobju so bili vietminski vojaki zaposleni s kopanjem in utrjevanjem ter dovozom novih zalog do fronte, saj je Vietminh tako kot Francozi porabil veliko zalog (Windrow 2006, 427).

5.5.4 Druga faza napada

V drugi fazi napada se je Giap odločil, da zavzame še zadnje odporne točke, ki so bile na vzpetinah (pet gričev), ker so imele zelo dober pregled nad bazo in da napade odporne točke Huguette, ki so varovale letališko stezo. Pet gričev so bile naslednje odporne točke: Dominique 1 in 2, ter Eliane 1, 4 in 2. Če bi Giap zavzel te točke, bi imel pregled nad celotno francosko bazo in hkrati tudi odlične položaje za postavitve netrzajnih topov in minometov, ki bi potem z veliko natančnostjo lahko obstreljevali centralni kompleks. Giap je nameraval zavzeti vseh pet gričev naenkrat, saj bi bile v primeru zavzetja samo enega ali samo nekaj gričev, njegove enote izpostavljene protinapadu. To pa je predstavljalo težavo, saj je bila običajna vietminska taktika doslej taka, da so napadli eno točko in jo zavzeli pod okriljem noči. Pa tudi artilerijsko podporo bi moral razdeliti na posamezne vzpetine, tako da ne bi bila tako učinkovita. Giap se je zavedal, da ga čaka huda borba, vendar če bi mu uspelo, bi imel skoraj prosto pot do centralnega kompleksa (Davidson 1991, 245–246; Windrow 2006, 453–454). Napad se je začel 30. marca in v njem so sodelovali 141. polk in 209. polk iz divizije 312, ki sta bila zadolžena za napad na Dominique, 98. polk in 174. polk iz divizije 316 pa sta imela za cilj Eliane. V rezervi pa je bil 102. polk iz 308. divizije, medtem ko je bila naloga 36. polka iste divizije izvesti slepilni napad na Huguette 7 (Windrow 2006, 454). Napad se je dobro začel za vietminske enote, saj so hitro zavzeli Dominique 1 in 2. Dominique 1 je vietminskim enotam uspelo zavzeti zelo hitro, ker se je artilerijska priprava začela ravno takrat, ko je prišlo do menjave francoskih enot na položaju. Alžirska 11. četa (3/3 RTA) je ravno zapuščala položaje, večina 4. čete vietnamskih padalcev (5. BPVN) pa je bila še na pobočju vzpetine in je čakala, da bo zasedla položaje. Tako da je med francoskimi enotami prišlo do zmede in izgub zaradi artilerijskega obstreljevanja (Fall 2002, 195–196). Zaradi zavzetja Dominique 1 in 2 je postala situacija kritična, ker sta med centralnim kompleksom in vietminskimi enotami stali samo še Dominique 3 in 5, ki pa nista imeli zelo dobro utrjenih položajev in so ju prav tako držale alžirske enote, ki so se prej umaknile z Dominique 1 in 2.

Četrta baterija kolonialne artilerije (2/4 RAC) je imela na Dominique 3 štiri havbice 105 mm kalibra. Artilerijci so cevi spustili na najnižjo možno elevacijo in havbice uporabljali kot topove, kar je povzročilo velike izgube med vietminskimi vojaki. Ta akcija je po vsej verjetnosti rešila francosko bazo v Dien Bien Fuju, saj bi drugače baza lahko padla že ta dan, če bi vietminskim enotam uspelo priti do centralnega dela baze. Divizija 316 pa je tudi dobro napredovala pri napadu na Eliane 1, pri napadu na Eliane 2 pa je imela malo več težav, saj ji ni uspelo zasesti celotnega položaja. Francozi so organizirali protinapad in pregnali vietminske vojake z večine položajev na Eliane 2. Vietminske enote pa so izvedle tudi slepilni napad na Huguette 7, kjer jim je uspelo zasesti del francoskih položajev. Situacija je bila za Francoze slaba, kajti naslednji dan so se odločili, da bodo izvedli dva protinapada, da zavzamejo izgubljene pozicije (Davidson 1991, 246–247). Tako je imel 8. BPC za nalogo zavzeti Dominique 2, 6. BPC okrepljen z nekaterimi enotami 5. BPVN pa je imel za nalogo zavzeti Eliane 2. Oba protinapada sta uspela, problem je bil samo, da so bile enote utrujene in številčno oslABLJENE, Francozi pa niso imeli več novih enot, s katerimi bi lahko okrepili zavzete položaje. Računali so na okrepitev iz Hanoja, ki pa niso prišle, tako da so bili prisiljeni zapustiti na novo osvojene položaje (Fall 2002, 202–204). Večer je prinesel ponoven pritisk vietminskih enot, ki so ponovno napadle Eliane 2 in 4. S prihodom tankov na Eliane 2 je Francozom komaj uspelo zaustaviti vietminski napad. Enote na Eliane 4 pa so zdržale vietminski pritisk. Zaradi silovitosti in dolgotrajnosti bojov so bile francoske enote utrujene in številčno zelo oslABLJENE, prav tako pa so zaloge streliva začele kopneti (Fall 2002, 206–207). Prvega aprila je prišlo do ponovnega poskusa zavzetja Huguette 7, ki bi vietminskim enotam skoraj uspel. Francozi so pregnali vietminske enote s položajev s protinapadom, vendar so se bili primorani umakniti s Huguette 7, ker niso imeli na razpolago dovolj enot, ki bi lahko držale to obrambno točko, pa tudi obrambne pozicije so bile v razsulu zaradi silovitosti bojevanja in artilerijskega obstreljevanja. Dien Bien Fu je dobival okrepitev, vendar te okrepitev niso pokrile dnevnih izgub, ki so jih imeli. Zaradi silovitega protiletalskega ognja so se odločili, da bodo dostavljali okrepitev v Dien Bien Fu s preleti posameznih letal na območje izkrcanja in tako ni bilo mogoče dostaviti veliko število okrepitev. Ponoči drugega aprila je vietminska vojska ponovno napadla Eliane 2, vendar so Francozi ta napad odbili. Naslednji dan so vietminske enote napadle Huguette 6 in dosegle preboj francoskih obrambnih položajev. S protinapadom je Francozom uspelo odbiti vietminske enote, ker so jih napadli na odprtem terenu in s tankovsko podporo. Četrtega aprila so vietminske enote ponovno napadle Huguette 6, ki jo je branilo samo 90 legionarjev. Francozom je s serijo protinapadov uspelo zaustaviti ta napad na Huguette 6 in proti jutru so francoske enote

zdesetkale 165. polk, ker so ga ujele na prostem. Na bojišču je ostalo 800 vietminskih trupel, Francozi pa so izgubili 200 vojakov. Izgube na obeh straneh so bile hude, vendar je Giap imel to prednost, da lahko nadomesti izgubljene enote, Francozi pa ne. Spričo hudih izgub, ki jih je imel Giap v tej fazi napada, je ustavil napade, da razmisli o spremembi strategije. Odločil se je, da bo prešel na počasnejšo taktiko zavzemanja francoskih položajev (Davidson 1991, 253–255). V tej fazi Giapu ni uspelo doseči vseh ciljev, ki si jih je zastavil. Tako je zavzel samo del petih gričev in še Huguette 7.

5.5.5 Druga faza napada s spremenjeno taktiko

Giap se je odločil, da bo spremenil taktiko množičnega napada pehote, saj je zaradi le-te imel hude izgube med svojimi enotami. Odločil se je za počasnejšo in bolj varno taktiko rovovskega bojevanja. Tako je bil v tej fazi največji poudarek na kopanju rogov, s katerimi bi se vietminske enote približale francoskim položajem in bile zaščitene pred direktnim in posrednim ognjem s francoskih položajev. S temi rovi bi v začetni fazi otežili oskrbovanje francoskih obrambnih točk in kasneje, ko bi se sistem rogov še razširil, povsem osamili te položaje (Davidson 1991, 255; Windrow 2006, 499–500). Ta taktika je bila zelo pomembna za zavzetje obrambnih točk Huguette, saj so bile te točke locirane na ravninskem delu, kjer je bil napadalec zelo izpostavljen pri frontalnem napadu. To potrjuje tudi napad 4. aprila, ko sta francoska artilerija in letalstvo zdesetkala 165. polk (Fall 2002, 221). Druga faza napada s spremenjeno taktiko je imela za cilje še bolj obkoluti zunanje francoske položaje, jih zavzeti in še zmanjšati ozemlje, ki so ga držali Francozi. Davidson (1991, 256) primerja to fazo bitke z bitkami, ki so potekale v prvi svetovni vojni. Prisotni so rovi, tuneli, pokriti strelski jarki, minska polja, bodeča žica, kratka artilerijska priprava, napadi jurišnih enot in tanki se uporabljajo samo kot podpora pehoti. Podobno, kot bi se vrnil v čas prve svetovne vojne.

6. aprila je Bigeard začel načrtovati ponovno zavzetje Eliane 1, ker naj bi baza dobila okrepitve. 10. aprila je tako stekel protinapad na Eliane 1, ki je bil uspešen. Enote, ki so sodelovale v protinapadu je Bigeard takoj odpoklical z obrambne točke in jih nadomestil z drugimi enotami, ki so bile zadolžene, da jo držijo. Giap s protinapadom ni čakal dolgo, saj bi tako dal branilcem čas, da si organizirajo obrambo. Boj je bil silovit in vietminskim enotam bi skoraj uspelo zavzeti Eliane 1 nazaj. 12. aprila so vietminske enote spet poskusile zavzeti Eliane 1, vendar brez uspeha (Fall 2002, 232–240). Zaradi hudih izgub v bitki za pet gričev se je vietminska morala začela krhati. Davidson (1991, 257) navaja, da so vietminske izgube do

13. aprila znašale okoli 16.000–19.000 vojakov, od tega 6000 mrtvih, 8000–10.000 ranjenih in 2500 ujetnikov. Deževna sezona se je to leto začela prej, tako da je na moralo vplivalo tudi vreme, saj je deževje rove spremenilo v blatne bazene. Druga najpomembnejša stvar, ki je tudi vplivala na moralo, pa je bila zdravstvena oskrba vietminskih vojakov, oziroma pomanjkanje le-te. Zaradi padca v morali je moral Giap hitro ukrepati, saj je bil začetek ženevskega zasedanja že znan in je hotel priboriti pogajalcem dobro pogajalsko izhodišče. Politični komisarji so s pospešenim tempom pričeli kampanjo za izboljšanje morale. Giap (1970, 156) navaja: “V skladu z navodili političnega biroja *smo začeli na sami fronti široko gibanje in boj proti popuščanju in omahovanju, da bi spet okrepili revolucionarno vnemo ter občutek za disciplino, s tem pa zagotovili uspešnost vseh bojev*. Ta ideološki boj je prinesel sijajne rezultate in je bil eden največjih uspehov političnega dela v zgodovini naše armade”. Vietminska taktika obkoljevanja je pokazala svojo uspešnost pri bojih za Huguette 6. 14. aprila so francoske oskrbovalne skupine komaj prišle do obrambne točke z novimi zalogami. Čez nekaj dni se je situacija ponovila in Langlais je sklenil, da ne morejo več žrtvovati vojakov za take akcije, saj imajo preveč izgub. Tako so se odločili, da Huguette 6 evakuirajo in 18. aprila so poslali enote za evakuacijo, vendar jim ni uspelo priti do obrambne točke. Stotnik Bizard, poveljnik Huguette 6, je tako imel na voljo predajo ali da sam poskusi s prebojem do francoskih položajev. Preboj mu je uspel, saj vietminske enote niso pričakovale napada iz te smeri, ampak iz smeri francoskega centralnega oporišča, tako da jih je ta preboj čisto presenetil (Fall 2002, 243–260). Giap je taktiko obkoljevanja ponovil pri odporni točki Huguette 1, ki je bila locirana zahodno od sredine letališke steze. Situacija z oskrbovanjem Huguette 1 se je ponovila in v jutranjih urah 22. aprila so vietminske enote zavzele obrambno točko. S tem je Giapu uspelo še zmanjšati velikost baze, kar je še dodatno vplivalo na učinkovitost njenega oskrbovanja. Manjša površina za odmet zalog iz letal je pomenila, da je potrebno letalom opraviti več preletov, da odmečejo svoj tovor (večja nevarnost protiletalskega ognja) in tudi večje število zalog je padlo na vietminski teritorij (Windrow 2006, 526–527). Davidson (1991, 259) navaja, da so francoski piloti, ki so služili med drugo svetovno vojno, izjavili, da je bila protizračna obramba v Dien Bien Fuju silovitejša od tiste v Porurju nad Nemčijo. Castries se je odločil, da je treba ponovno zavzeti Huguette 1 – ravno zaradi oteženega oskrbovanja baze. Langlais in Bigeard sta bila proti operaciji, saj bi zanjo uporabili zadnje rezerve, ki so bile na voljo v celotni bazi. Četudi bi ponovno zavzeli obrambno točko, bi jo zelo težko obranili pred ponovnimi vietminskimi napadi. Protinapad ni uspel in Francozi so utrpeli hude izgube. Tako so izgubili zadnje rezerve, ki so bile na voljo. V tej fazi bojevanja so bile francoske enote že docela zdesetkane in utrujene od silovitega

bojevanja. K utrujenosti pa je pripomoglo tudi to, da se je centralni sistem oskrbovanja baze sesul in tako so morale same enote na obrambnih točkah poskrbeti za zbiranje odvrženih zalog (Windrow 2006, 527–533). Giap je v tej fazi napada samo delno dosegel svoje cilje. Zavzel je Huguette 6 in 1, ni pa mu uspelo zavzeti vseh pet gričev, saj so Francozi še zmeraj držali Eliane 1, 4 in 2, mu pa je uspelo zmanjšati izgube na svoji strani s spremembo taktike – obkoljevanje.

5.5.6 Tretja faza napada

Tretja faza napada je imela za svoj cilj zavzetje utrjene baze. Kot sem že omenil, je že pred začetkom te faze prišlo do padca morale vietminskih vojakov, kar pa so s trdim političnim delom popravili, tako da so bili vojaki pripravljeni na zavzetje utrjene baze v Dien Bien Fuju. Logistična priprava za zadnjo fazo je bila končana že 26. aprila 1954, vendar je zaradi vprašljive morale vietminskih enot Giap malo zamaknil to fazo, ker ni hotel tvegati poraza ob začetku ženevske konference (Windrow 2006, 240). Francoske enote pa so bile v začetku tretje faze že na koncu svojih moči. Dr. Grauwin, kirurg v Dien Bien Fuju, je imel kar nekaj primerov, ko so se vojaki zgrudili in umrli na mestu brez očitnega razloga (Fall 2002, 392). Predvideval je, da so umrli od izčrpanosti, saj so bili pod stalnim pritiskom, trpeli so za pomanjkanjem spanca in neredne prehrane. Preostali vojaki in enote, ki so se še borili, pa so bili samo še senca tistih, ki so začeli bitko v Dien Bien Fuju. Bazi je tudi primanjkovalo vseh vrst zalog, še posebej pa hrane, ker le-ta ni imela prav visoke prioritete pri transportu (strelivo in medicinski pripomočki so bili najvišje na seznamu). Pred Giapom tako ni bila preveč težka naloga. Svojo tretjo fazo napada je začel v noči 1. maja 1954. Proti jutranjim uram 2. maja je vietminskim enotam uspelo zavzeti Dominique 3, kasneje pa še Eliane 1, za katero so se tako dolgo borili s Francozi. Proti večeru tega dneva pa je padla še Huguette 5, in sicer na zahodni strani centralne baze. Situacija je bila kritična in Cogny se je odločil, da pošlje še zadnji padalski bataljon (1. BPC), ki ga je imel v rezervi v Dien Bien Fu. Četrtega maja je padla še Huguette 4, tako da so se francoske pozicije čisto skrčile. Začetek konca za francosko utrjeno bazo pa je prišel 6. maja, ko so vietminske sile napadle še preostali obrambni točki, ki sta jim zapirali pot v centralni del baze - Eliane 2 in 4 (Davidson 1991, 261–262). Pod Eliane 2 so vietminske saperske enote že dalj časa kopale tunel, da bi položaj uničili z razstrelivom. Napad na Eliane 2 je bil silovit, vendar so se francoske enote obranile. Vietminske enote so težišče napada prenesle na Eliane 4, kateri pa je tudi uspelo odbiti napad. Pri ponovnem napadu so sprožili mino pod Eliane 2 in po silovitem boju v jutranjih urah 7. maja zavzeli

položaj. Tako so od francoskih obrambnih položajev na vzhodni strani ostali samo še Eliane 4, 10, 11, 12 in 3. Giap se je odločil, da Francozom ne bo dal priložnosti, da bi ponovno organizirali obrambo ali kakšne protinapade in se odločil za masovni napad (Fall 2002, 372, 378–384). Dopoldne 7. maja sta padli še Eliane 4 in 10. Popoldne tega dne pa so vietminski vojaki zavzeli še preostale Eliane. Castries se je glede situacije pogovarjal s Cogneyem in skupaj sta se odločila, da se baza formalno ne bo predala. Se pa je Castries po posvetovanju z ostalimi poveljniki v bazi odločil, da bodo ob 17.30 odložili orožje in prenehali z bojevanjem. Do takrat pa so imeli za nalogo uničiti čim več zalog, orožja in opreme. S to odločitvijo je bila usoda utrjene baze zapečaten (Fall 2002, 399–401).

6 Zaključek

Francoski poraz v Dien Bien Fuju šokiral francosko javnost, ki že tako ali tako ni bila preveč naklonjena vojni. Bila je ogorčena in to je verjetno tudi pripomoglo k odstopu vlade v juliju. Navarre pa je že delal nove načrte, saj je bil še zmeraj vrhovni poveljnik vojaških sil v Indokini. Trdil je, da izguba Dien Bien Fuja niti ni tako huda, saj da so s padcem utrjene baze izgubili samo 3,3 % vseh sil v Indokini in da bi s prevzemom defenzivne strategije lahko zadržali vietminski napad v Delti do kakšnega junija ali julija (Windrow 2006, 628–629). General Navarre je bil kmalu razrešen svojih dolžnosti, zamenjal pa ga je general Paul Ely. Nova francoska vlada je sprejela trdno stališče glede Indokine, saj se je odločila za pogajanja. Ne glede na to pa so se francoske enote v Delti pripravljale na odhod, čeprav jim ni grozil napad. Pogovori glede usode Indokine pa so potekali tudi v Ženevi. Ženevska konferenca se je začela že 26. aprila, vendar so se pogovori zavlekli, saj so vietminski pogajalci imeli vse niti v svojih rokah. Novi premier Pierre Mendes je ob prevzemu oblasti obljubil, da bo dosegel premirje do 20. julija. Ta obljuba pa je bila samo voda na mlin vietminskih pogajalcev v Ženevi. Kot dodaten argument so ti imeli še vojne ujetnike, njihova vrnitev pa je bila za Francoze zelo pomembno vprašanje. Ženevska konferenca se je zaključila 20. julija in na njej je bilo dogovorjeno premirje. Dogovorili so se tudi, da se bo Vietnam začasno razdelil na dve državi po 17. vzporedniku, kjer bo tudi demilitarizirana cona. Francoske vojaške enote so se morale umakniti iz severnega Vietnama do 9. oktobra, vietminske enote pa iz južnega Vietnama. Prost pretok ljudi med državama bo omogočen do 18. maja 1955, julija 1956 pa naj bi se izvedle volitve, ki bi združile državo pod enotno vlado (Windrow 2006, 636–637).

Bitka za Dien Bien Fu ni bila mišljena kot odločilna bitka, ki bo odločala o usodi celotne države, vendar se je na koncu zgodilo ravno to. Obe strani sta se zagrizeno bojevali, vendar so na koncu prevladale vietminske enote. Glede na vietminske prednosti izid bitke ni bil presenetljiv, vendar bi se z drugačnim načrtovanjem, bitka lahko prevesila tudi na francosko stran.

H2: Francozi so bili poraženi zaradi slabe javne podpore vojni, podcenjevanja sovražnika in notranje nestabilnosti Francije (šibke vlade).

Glavna napaka Francozov je bila podcenjevanje Vietminha, kajti večina francoskih načrtov za Dien Bien Fu je na tem tudi temeljila. Navarre je predvideval, da bo Giap v severozahodni regiji lahko vzdrževal samo okoli 2 diviziji, in sicer zaradi logističnih težav. Navarrov štab je tudi izdelal načrt, kako bo potekal okviren napad vietminske vojske na utrjeno bazo. Ta načrt je za fazo napada vietminske vojske na utrjeno bazo predvidel samo nekaj dni. Tudi glede artilerije so se Francozi zelo motili. Niso si mogli predstavljati, da bi Vietminhu uspelo v tisto odročno regijo spraviti večje število topov; če pa bi jim to že uspelo, so predvidevali, da ne bodo imeli dovolj streliva za dolgotrajno bojevanje. Ko pa je prišlo do bitke, so se vsa ta predvidevanja izkazala za napačna, oziroma že pred začetkom bitke so Francozi ugotovili, da je Vietminhu uspelo v regijo spraviti večje število artilerijskih kosov orožja. Obenem so bili še zmeraj optimistični, saj so predvidevali, da bodo s svojim protiartilerijskim ognjem uničili vietminske topove. Piroth je bil celo tako prepričan, da niti ni zaprosil še za kakšen dodaten artilerijski bataljon. Pred samim začetkom bitke pa Navarre že ni bil več tako zelo prepričan o gotovi zmagi. Zaradi tega je tudi prišlo do razglabljanja o okrepitvi Dien Bien Fuja, vendar je bilo takrat že prepozno. Celoten načrt je bil osnovan na predpostavki, da ima Vietminh slabo logistiko, kar pa se je izkazalo za napačno. Tukaj tudi jaz vidim eno izmed največjih napak Francozov.

Francosko javno mnenje ni bilo najbolj naklonjeno nadaljevanju vojne v Indokini. To je bil sigurno eden izmed faktorjev, ki je vplival na vodenje vojne, vendar ni vplival na bitko v Dien Bien Fuju. Neodločnost francoske vlade pa je vplivala na samo bitko pri Dien Bien Fuju, saj Navarre ni dobil točnih navodil, kaj sploh je njegova naloga. Res pa je, da ne moremo celotne krivde zvaliti samo na vlado, saj je imel Navarre še dovolj časa za evakuacijo Dien Bien Fuja, ko je že prejel direktivo.

Hipotezo 2 lahko le delno potrdim, saj javno mnenje ni imelo vpliva na bitko v Dien Bien Fuju. Šibke francoske vlade so imele delen vpliv na vodenje bitke v Dien Bien Fuju, največji razlog za poraz v Dien Bien Fuju pa je bil podcenjevanje Vietminha.

H4: Eden izmed glavnih razlogov za francoski poraz v Dien Bien Fuju je bil neuspeh njihove logistične operacije pri oskrbi oporišča in neuspešnost pri oviranju vietminskega logističnega napora.

Navarre je bil seznanjen s težavami, ki jih bo imela baza v Dien Bien Fuju z oskrbovanjem, saj sta tako Dechaux in Nicot izrazila svoje pomisleke glede njenega oskrbovanja, ki bo tako daleč od matičnih letališč. Vseeno se je odločil, da bo sprejel bitko v tisti oddaljeni regiji. Mislim, da je spet izhajal iz načrta svojega štaba, ki je predvideval, da bo vietminska faza napada kratka in oskrbovanje baze ne bo predstavljalo takega problema, oziroma bo baza imela že dovolj nakopičenih zalog za bitko. Lastna logistična zmogljivost je hkrati tudi povezana z možnostjo, da sovražniku onemogočiš njegovo logistiko. Tu pa pridemo do naslednjega problema, ki pa ni bil značilen samo za Francoze, ampak tudi za ostale države. Po drugi svetovni vojni je strateško bombardiranje izredno pridobilo na svojem vplivu, in sicer zaradi uspehov, ki so jih dosegli zavezniki v Evropi. Francozi so nameravali ta koncept uporabiti tudi v Indokini. Niso se pa zavedali, da je strateško bombardiranje kot koncept precejšen in da v Indokini niso imeli dovolj letal, da bi sploh izpeljali strateško bombardiranje. Zato tudi francoski napor za presekane vietminskih oskrbovalnih poti ni obrodil sadov. Za to je možno več razlogov, ki pa sem jih že predstavil v poglavju o logistiki. Hipotezo 4 lahko potrdim, saj francoska logistika ni bila najbolj uspešna, za razliko od vietminske in tudi francoska operacija oviranja vietminske logistike ni dosegla zastavljenih ciljev.

Pred začetkom bitke sta bila v Dien Bien Fuju 2 tajska bataljona, za katera se je vedelo, da nista najbolj zanesljiva pri defenzivnem bojevanju. Ta bataljona bi morali zamenjati, vendar menim, da je to bolj krivda Cognya, ker je bil on zadolžen za vodenje te operacije. Načrt za obrambo Dien Bien Fuja ni bil slab, samo njegova izvedba je bila slaba. Načrt je predvideval veliko uporabo protinapadov in mobilno obrambo. Problem je bil, da so te protinapade vadili samo na papirju, ne pa z dejanskimi enotami, ki so bile zadolžene za protinapade. Če bi jih tudi dejansko vadili, bi se pokazale vse težave do katerih lahko pride, in potem bi jih seveda lahko tudi odpravili. Problem s protinapadi pa je bil tudi, da je Vietminh po navadi napadel v zavetju noči, francoski vojaki pa niso bili vajeni premikanja ponoči.

Francozi tudi niso dovolj utrdili svojih obrambnih pozicij, kar pa se izkaže kot trojni problem. Prvi izhaja iz tega, da Francozi niso mogli pripeljati v Dien Bien Fu zadostnih količin gradbenega materiala, ker je to bilo praktično nemogoče. V samem Dien Bien Fuju pa tudi ni

bilo veliko primerne materiala, ki bi ga lahko uporabili za utrditev položajev. Drugi problem se pa spet nanaša na osnovni problem podcenjevanja sovražnika, saj so bili Francozi mnenja, da Vietminh ne bo mogel pripeljati veliko artilerije v Dien Bien Fu in da bo napad kratek, ter da bodo zgrajene fortifikacije zdržale obstreljevanje. So pa Francozi še pred začetkom bitke vedeli, da ima Vietminh v Dien Bien Fuju 105 mm artilerijo, saj je Castries 26. decembra 1953 izdal ukaz, da morajo bunkerji prenesti obstreljevanje s 105 mm artilerijo (Fall 2002, 88). Tretji problem pa je bil, da so enote v Dien Bien Fuju morale izvajati tudi ofenzivne operacije, kar je velevala Cognyeva direktiva s 30. novembra 1953. Za slabo utrditev položajev je tako krivo tudi pomanjkanje časa.

H3: Giap je premagal Francoze, ker mu je uspelo preoblikovati gverilsko vojsko v redno vojsko.

Kot razlog za zmago vietminskih enot v Dien Bien Fuju pa bi izpostavil preoblikovanje vietminskih sil iz gverilskih enot v pravo redno vojsko. Na začetku je bila vietminska vojska resda šibka, slabo opremljena in izurjena, vendar se je to sčasoma spremenilo. Ko se je začel spopad v Dien Bien Fuju so bile njihove enote dobro izurjene, imele so tudi kar nekaj bojnih izkušenj, bile so dobro oborožene in imele so znatno artilerijsko podporo. Tudi takrat, ko so vietminske enote že postale prava redna vojska, so Francozi na njih gledali zaničevalno. Še zmeraj so jih imeli za gverilsko vojsko. Tu se spet kaže francosko podcenjevanje sovražnika. Giap se je zavedal, da samo z gverilo ne bo mogel premagati Francozov in to je tudi razlog za njegov dolgoročni uspeh. Vietminske sile pa so tudi imele boljšo moralo, ker so vedele, zakaj se borijo. Borili so se za boljši jutri, za lastno neodvisnost. K temu je sigurno pripomoglo politično delovanje na vseh ravneh.

Hipotezo 3 lahko prav tako potrdim, saj je Giap svojo vojsko preoblikoval iz gverilske v redno vojsko.

H1: Vietminh je zmagal v tej odporniški vojni zaradi jasno določenih političnih ciljev ter pravih strateških, operativnih in taktičnih odločitev.

Kot zadnji razlog za zmago vietminskih enot pa bi navedel, da je bil Giap preprosto boljši strateg in taktik kot Navarre. Giapu je uspelo prevzeti iniciativo in tako je Navarre samo reagiral na premike vietminskih enot. S premikom 316. divizije proti Laosu je Giap naredil briljantno potezo, saj je prisilil Navarra k odločitvi, ali bo branil Laos ali ne. Če ga ne bi branil bi Giap pridobil precejšno politično in psihološko prednost z zavzetjem Laosa in oblikovanjem novih odporniških celic. Če pa bi Navarre Laos branil, bi bitka potekala na

terenu, ki je bil ugoden za Vietminh. Kakorkoli bi se Navarre odločil bi bil Giap v prednosti. Navarrov načrt je predvideval, da bo njegova glavna operacija Atlante. Le-to je vseeno začel, čeprav je že imel enote v Dien Bien Fuju in je tudi že vse kazalo, da bo v Dien Bien Fuju glavno težišče Vietminhovega delovanja. Mislim, da je to bila napaka s strani Navarra, da ni bolje pretehtal situacije in spremenil svoje strategije, ter Dien Bien Fuju namenil večjo pozornost. Večina enot za operacijo Atlante je resda bila vietnamskih, vendar so udarno silo te operacije vseeno predstavljali francoski bataljoni, ki bi jih lahko uporabil v Dien Bien Fuju. Z operacijo Atlante je Navarre pravzaprav naredil ogromno uslugo Giapu, saj je zanjo uporabil večino svojih mobilnih rezerv. Tako Giapu ni bilo potrebno izvesti prav veliko slepilnih napadov, da bi raztegnil francoske obrambne linije. Vietnamske enote v območju operacije Atlante pa so se zatele k stari preizkušeni taktiki umika in raztegovanja francoskih oskrbovalnih linij in enot. Ko pa so te bile zadosti raztegnjene, so napadle šibkejše francoske enote. Giapova taktika za zavzetje baze v Dien Bien Fuju je tudi bila dobro premišljena, saj je najprej napadel zunanje obrambne točke in tako otežil oskrbovanje baze. Spričo hudih izgub pa je spremenil svojo taktiko in prešel na počasnejše zavzemanje baze.

Hipotezo 1 lahko v celoti potrdim, saj je Giap prelisičil Navarra in na splošno sprejemal boljše odločitve.

7 Literatura

- Beslič, Iztok, Radovan Lukman, Anže Rode in Marko Unger. 2004. *Taktika*. Ljubljana: Center vojaških šol.
- Davidson, Phillip B. 1991. *Vietnam at War: the History: 1946–1975*. Oxford: Oxford University Press.
- Dupuy, Trevor N., Franklin D. Margiotta, Curt Johnson, James B. Motley in David L. Bongard, ur. 1993. *IMADE (International military and defense encyclopedia) volume 6*. Washington, New York: Brassey's (US), Inc.
- Fall, Bernard B. 2002. *Hell in a very small place: The siege of Dien Bien Phu*. Da Capo Press.
- First Indochina War*. Dostopno prek: https://en.wikipedia.org/wiki/First_Indochina_War (02. junij 2016).
- Gažević, Nikola in Svetozar Radojević, ur. 1975. *Vojna enciklopedija 9*. Beograd: Izdanje redakcije vojne enciklopedije.
- Giap, Vo Nguyen. 1970. *Ljudska vojna, ljudska armada*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Javornik, Marija, Vili Vrhovec in Andrej Gogala, ur. 1997. *Veliki splošni leksikon*. Ljubljana: DZS.
- Morgan, Ted. 2010. *Valley of Death: The Tragedy at Dien Bien Phu That Led America into the Vietnam War*. New York: Random house.
- Nordell, John R. 1995. *The undetected enemy: French and American miscalculations at Dien Bien Phu*. Texas A&M University Press.
- Roy, Jules. 1967. *Bitka za Dien Bien Fu*. Ljubljana: Zavod "Borec".
- Sečan, Milivoj. 2004. *Strateško bombardiranje letalstva ZDA v Vietnamski vojni*. Ljubljana: FDV.
- Shrader, Charles R. 2015. *A War of Logistics: Parachutes and Porters in Indochina, 1945–1954*. Kentucky: University press of Kentucky.
- Simpson, Howard R. 2005. *Dien Bien Phu: The epic battle America forgot*. Potomac Books.
- Šafar, Franček in Jože Snoj, ur. 1975. *Mala splošna enciklopedija: Druga knjiga*. Ljubljana: DZS.
- Windrow, Martin. 2006. *The last valley: Dien Bien Phu and French defeat in Vietnam*. Da Capo Press.